

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 20 Din
polletno 120 Din
letno 240 Din
za inozemstvo
mesечно 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglasni
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o-
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, nerazpisane
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana šteje 10.650 in 10.349
za inštalacijo, Sarajevo št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Skupščina dela

Glavna naloga skupščine je, da dela in da skrbi z novimi in izboljšanimi zakoni za čig ljudskega blagostanja. Dostikrat pa se pripeti, da poslanci pozabijo na to svojo glavno nalogo in da govore samo skozi oko. Zlasti ob koncu parlamentarnega zasedanja je tako govorenje skozi oko v navadi, ker poslanci ne mislijo več na skupščinsko delo, temveč samo na to, kako si čim bolj sigurno zagotovijo mandat. Tako postane skupščina neaktivna in mesto zakonov dobe državljani le prazno polemiko, od katere nima nihče nič in ki sam p-večuje nasprotstva. Naravna posledica tega je, da izgublja volivec zanimanje za tak parlament in da se vedno bolj pogosto čujejo vzkliki, da bi bilo stokrat bolje, če parlamenta sploh ne bi bilo. Bi saj prihranili one milijone, ki jih mora plačevati davkoplačevalec za poslanske dnevnice. V tem nezadovoljstvu pa je največja nevarnost za demokracijo. Kadar izgublja narod zanimanje za parlament, takrat izgublja tudi parlament svojega branilca, ker nihče drug ko narod more braniti pravice parlamenta.

V naši državi smo bili že v taki nevarnosti, da izgubi narod sploh vsako zanimanje za skupščino, ker le malokaterikrat mu je bilo dano, da je slišal iz nje dobrih vesti. Skoro vedno so vsebovala skupščinska poročila same prepire in dostikrat so se vodili ti prepiri v takšnem p-cestnem tonu, da so se morali volivci zgrazati. A naša skupščina je doživela še težje slučaje in niti krvavi poboji ji niso bili prihranjeni, da o katastrofi 20. junija niti ne govorimo. Skoraj je zgledalo tako, kakor da naša skupščina sploh nima drugega cilja, ko da ubije samo sebe in da se diskreditira tako, da bo celo naš svobodoljubni narod pozdravil diktaturo. Tako silno je bilo vse že sito večnih prep-rov in govorenja skozi okno.

Baš vsled tega je nad vse razveseljivo, da skupščina zopet enkrat dela in da dobiva narod od nje zakone. Ze v avgustu je se danja skupščina rešila celo vrsto zakonov in med njimi tako važne ko zakon o državljanstvu in o sodnikih. Sedaj pa je skupščina izglasovala zopet štiri zakone in sicer zakon o meničnem pravu, zakon o čekih, in zakona o drž. pravdnikih ter odvjetnikih. Samo zakoni, ki so narodu potrebni in ki so pogoj, da pride naša uprava na dobra pot. Naša skupščina se je spomnila na svoje glavno delo, na zakonodajno delo. Samo v zadostjenen nam je, da se je to zgodilo pod vlado dr. Korošca.

Ko pa to konstatiramo, moramo obenem konstatirati, da se pa še ni spomnila na glavno nalogo parlamenta — opozicija. Slej ko prej se ponša ta v svojo odsotnostjo, slej ko prej v- traja na svojem negativnem stališču. In vendar ima opozicija nad vse važno nalogo, da s svojo kritiko upliva na kakovost zakonov. To dolžnost ima opozicija vedno in od te je ne more nič oprostiti in tudi ne žalosten dogodek od 20. junija. Zakaj volivci so poslali poslance v skupščino samo zato, da v njej delajo, da z vsem svojim znanjem in vso svojo sposobnostjo pomagajo, da bodo zakoni res dobri. Niti v tem slučaju, če bi se večina v skupščini tako spozabila, da ne bi poslušala niti dobrih nasvetov opozicije, nima ta pravice oddaljiti se od sej skupščine. Kajti prva dolžnost poslanca je v vsakem slučaju, da se udeležuje sej in da aktivno brani interese svojega volivca. Ze celo pa je dolžan udeleževati se sej skupščine poslanec, ki redno dviguje dnevnice, kajti ta poslanec s podpisom pobornice o prejetih dnevnicah tudi pisмено priznava svojo dolžnost, da dela v skupščini. Če misli kak poslanec, da je sploh vsako delo v skupščini nemogoče, potem naj odstopi, potem naj odkloni dnevnice, brezplačno železniško karto in vse privilegije poslanca, da pride na njegovo mesto mož z močnejšimi živci, z večjimi sposobnostmi, ki se ne bo ustrašil tudi najtežjega dela. Ne more biti v tem ponos za opozicionalno stranko, da se kratkotalo odreče svoji kontrolni pravici, temveč ponos opozicije je le v tem, če tudi v najtežjih okoliščinah nastopi tako, da mora njen glas prodreti. Če ima opozicija prav, potem bo njen glas tudi sigurno prodrl, tedi najprej se mora opozicija uveljaviti z dobro kvalifikacijo svojega dela in s prepričevalnostjo svojih argumentov. Nikdar pa se opozicija ne bo uveljavila z absenčno politiko, ker je ta protiparlamentarna in zato tudi nedemokratska. In čim dalje bo opozicija vztrajala na svojem negativnem stališču, tem bolj bo slabela njena pozicija, tem manjša bo njena pravica. Odsotnemu se ne zgodi krivica, pravi že star latinski izrek.

Skupščina dela in to je glavno, ker je s tem dan pogoj, da se bo narod zopet začel zanimati za skupščino. Če pa ne bo vse delo skupščine

Pomanjkanje vagonov

V Zagrebu zastoj vagonov in zato ilh manjka v Sloveniji — T. P. D. ustavila delo v Zagorju in Hrastniku za en dan — V Trbovljah se še dela

Ljubljana, 18. okt. Meseca avgusta, ko se je pričel izvoz naših pridelkov, je nastopilo na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva občutno pomanjkanje vagonov. Težkoče so se stopnjevale zlasti še vsled tega, ker je odpovedala tračna služba na neklih progah v zagrebškem železniškem ravnateljstvu. Takoj, ko se je pojavilo v Sloveniji pomanjkanje vagonov, smo opozorili merodajne faktorje na to pomanjkanje. Na osebno intervencijo ministrskega predsednika dr. Korošca se je nato položaj v septembru znatno izboljšal in so pritožbe vsled pomanjkanja vagonov prenehale.

Sedaj je nastopilo ponovno pomanjkanje vagonov. V prvi vrsti zaradi prevoza žetve. Vsako jesen se mora naša železniška uprava boriti, da zmaga zahteve izvoznikov. Letos pa so potrebe v Sloveniji še znatno narasle, o čemer smo že objavili številčne podatke. Vendar pa bi bilo mogoče v glavnem kriti potrebo vagonov, če ne bi bil Zagreb prenatrpan. Vsled prenatrpanosti zagrebške postaje je glavno železniško ravnateljstvo zaprlo zagrebško postajo za tovorni promet že 4. oktobra za dobo petih dni, da bi se medtem postaja izpraznila. To se pa ni zgodilo in Zagreb je ostal prenatrpan.

Posledica tega je, da se vagoni zlasti iz premogovnikov ne iztovarjajo in ne vračajo in da je danes promet skozi Zagreb zaprt.

Položaj se je poostiril tudi vsled tega, ker nimamo več italijanskih vagonov, ki smo si jih izposodili. Morali smo jih vrniti in ne dobimo več novih.

Pomanjkanje vagonov je torej tipičen sezonski znak, ki ga je mogoče odpraviti le z nabavo novih vagonov. To preprečujejo pa baš oni politični krogi, ki so danes zlasti ogorčeni vsled pomanjkanja vagonov. Seveda nočejo ti krogi videti zastoja v Zagrebu.

Delo T. P. D. in pomanjkanje vagonov

Od poučene strani smo dobili te informacije:

Pomanjkanje vagonov se je občutilo v premogovnikih že sredi avgusta. Na intervencijo ministrskega predsednika dr. Korošca se je položaj v septembru znatno izboljšal. Pretekli teden pa se je položaj zopet znatno poslabšal. V sredo so se pričele že večje težkoče in Trbovlje niso dobile ves dan niti enega vagona. Šele proti večeru se je nabralo 39 vagonov, dočim znaša dnevna potreba 400 vagonov.

Ker so tudi skladišča prenapolnjena, je morala TPD v petek ustaviti delo v Zagorju in Hrastniku, dočim se bo v Trbovljah še delalo, ker je še nekaj prostora za nalaganje premoga.

V soboto pa se bo zopet delalo tudi v Zagorju in v Hrastniku, ker je upati, da se bo do tedaj nabralo nekaj vagonov.

Uspeh posredovanja g. Savčiča

r Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Nocoj je prispel v Belgrad g. Aca Stanojevič. Takoj ga je obiskal g. Miloš Savčič in se z njim dolgo razgovarjal. Ob tem Savčičevem obisku, o katerem smo dovolj pisali, prinašajo listi najrazličnejše verzije. Današnja »Pravda« govori pri tej priliki o razmerah v četverni koaliciji in pravi, da je četverna koalicija povsem enotna in da soglaša v vsem ter da bo g. Korošec dal odgovor in pogoje za sporazum z Zagrebom. — Resume pogajanj Savčičevih z voditelji parlamentarnih skupin pa bi bil dosedaj tak-le:

KDK zahteva svobodne volitve pod volivno vlado politikov brez nevrtaev in parlamentarcev, ki bi izvršila volitve za navadno narodno skupščino, nakar bi se pristopilo k sporazumu za revizijo ustave in izvedle ustavotvorne volitve. Četverna koalicija nastopa kot celota. V njenem imenu bo odgovarjal g. dr. Korošec. Četverna koalicija je na stališču, da je njena vlada parlamentarna, kar je izraz večine in da se mora ves položaj obravnavati parlamentarno. Četverna koalicija je mnenja, da čas za volitve še ni dospel, ker je treba sprejeti proračun in nujne zakone. Poleg tega KDK ni ustvarila atmosfere, da bi se volitve mirno izvedle. Kadar bo KDK spremenila svoje zadržanje in kadar bo ustvarila pomirljivo atmosfero, se lahko vprašanje volitev zame v razpravo. Dalje se je ugotovilo, da so vse skupine četverne koalicije in tudi zemljoradniki iskreno za sporazum. Četverna koalicija je nastopila kot celota.

Interpelacijski dan v skupščini

r Belgrad, 18. oktobra. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je narodna skupščina razpravljala o interpelaciji poslanca Skeroviča o posestvih bivše črnogorske dinastije. Odgovarjal je finančni minister, ki je izjavil, da je mnenja, da je treba ta posestva izročiti oblastni skupščini v Crni gori, da ona z njimi upravlja, ker so prešla posestva z ozirom na sklep bivše črnogorske narodne skupščine v državne roke. K tej interpelaciji sta govorila poslanca Skerovič in Savlič. Govorila sta o značaju Črne gore v nacionalni borbi, nakar je skupščina sprejela sledeč prehod na dnevni red:

»Po odgovoru finančnega ministra ob interpelaciji dr. Nikole Skeroviča narodna skupščina poziva kraljevo vlado, da vprašanje, ki se je porlenilo z interpelacijo, prouči in stori vse, kar je potrebno, da se nepremičnine prejšnje dinastije Petrovičev, ki se nahajajo v ozemlju splitske oblasti, v kolikor so postale državne, odstopijo v posest oblastne skupščine. Skupščina prehaja na dnevni red.«

Ta dnevni red se je sprejel in se je s tem interpelacija stavila z dnevnega reda. Nadalje se je razpravljalo o tako zvani begluški uredbi, ki urejuje kmetijska vprašanja v Bosni in Hercegovini. Pri tej priliki se je razvila živahna kritika kmetijskih razmer v Bosni in Her-

tudi na višini, potem zadene v prvi vrsti krivda opozicijo, ki noče umeti dolžnosti, ki izvirajo iz prejemanja dnevnic. Za izjave in pa deklamacije ne plačuje noben narod dnevnice, še najmanj pa naš narod, ki mora vsak dinar zaslužiti le s trdim delom.

cegovini. Posebno zemljoradniki so navajali kričeča dejstva o tamošnjih razmerah. Dopoldne je govoril zemljoradnik dr. Tupanjanin, popoldne pa zemljoradnik Kokanovič. Govoril je tudi musliman beg Kapetanovič, nakar se je ta uredba z malimi spremembami sprejela.

Prihodnja skupščinska seja bo jutri dopoldne. Na dnevnem redu so trgovinske pogodbe z Albanijo, Estonsko, Letonsko in Egiptom ter poročilo odbora za prošnje in pritožbe, po katerem se bodo rešile prošnje številnih prosilcev.

Nova skupščina na 20. oktobra

r Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Predsednik vlade g. dr. Korošec je imel sestanek z voditelji vladne koalicije in skupščinskim predsednikom ter se z njimi razgovarjal o skupščinskem delu. Skupščina se bo sestala 20. oktobra, nakar se bo izvolilo novo predsedstvo. O kandidatih še vedno ni padla končnoveljavna odločitev, posebno ne glede osebe skupščinskega predsednika. Nato se bo skupščina otvorila s kraljevim ukazom, nakar se bo odgodila do 3. novembra, da se poslanci udeležijo agitacije za občinske volitve v Bosni in radi praznika Vseh svetnikov. Nato pa bo skupščina intenzivno delala na zakonih, ki jih je vlada že izdelala in jih bo predložila takoj ob otvoritvi rednega zasedanja.

Dr. Korošec v avdienci.

r Belgrad, 18. oktobra. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je sprejel zvečer predsednika vlade g. dr. Korošca v avdienco.

Zakon o vodnih silah

r Belgrad, 18. oktobra. (Tel. »Slov.«) V kmetijskem ministrstvu se izdeluje načrt zakona o vodnih silah in njihovi izrabi. Ta zakonski načrt bo uredil vsa vprašanja, ki se tičejo elektrifikacije.

Trgovske akademije

r Belgrad, 18. oktobra. (Tel. »Slov.«) V trgovinskem ministrstvu se izdelujejo spremembe k pravilniku o delu, redu in proračunu državnih trgovskih akademij. Te spremembe so že izdelane. Posebna anketna komisija vseh ravnateljev trgovskih akademij je te spremembe odobrila.

Sprememba uradniškega zakona

r Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) V kolikor smo poučeni, je novela k zakonu o prometu osebju bila že spomlad po posebni komisiji v železniškem ministrstvu sestavljena. Prometno ministrstvo še ni dobilo od komisije, ki posluje v finančnem ministrstvu, temeljnih navodil za novelo k splošnemu uradniškemu zakonu. Novela k železniškemu uradniškemu zakonu vsebuje marsikake take korekture sedanjega zakona, ki so v zmislu zahtev strokovnih organizacij. Razlike plač med posameznimi kategorijami in skupinami ne bodo več tako velike kakor doslej. Tako bodo uradniki III. kategorije najvišje skupine skoro docela izenačeni z uradniki II. kategorije poslednje skupine. Med eksekutivno osebje, ki bo še naprej dobivalo 20 odstotne eksekutivne doklade za naporno službo, se po noveli vstejejo tudi stražniki in čuvaji na progah.

Guverner Narodne banke pride v Slovenijo

r Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Predsednik Narodne banke g. I. Bajloni pride okrog 20. oktobra v Ljubljano, da obišče tamošnje trgovske in finančne ustanove in na ta način spozna na licu mesta potrebe slovenskega narodnega gospodarstva. On je mnenja, da mora Narodna banka stati z vsemi takimi ustanovami v najožjem stiku.

Zahteve Voivodine

r Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Voivodinski radikalni poslanci so imeli sejo, na kateri so obravnavali splošni položaj v Voivodini in zahtevali od vlade, da čimprej uredi agrarna vprašanja ter ostale zakone gospodarstvenega značaja.

Profesorski kongres

r Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Osrednji odbor Zveze jugoslovanskih profesorskih društev je sklenil, da se vrši letošnji kongres 11. in 12. novembra na Sušaku.

Muslimani se posvetujejo

r Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Muslimanski klub je imel danes sejo, na kateri je poslanec Milković poročal o krvavem dogodku na Cetinogradu, kjer so ob priliki Budisavljevičevega shoda pristaši KDK napadli več muslimanov, ker so klicali »Živijo kralj!« ter jih na grozen način umorili. Zločin je izzval ogromno razburjenje med muslimanskim prebivalstvom, ki zahteva strogo preiskavo. Poleg tega je muslimanski klub razpravljal o delu na organizaciji agitacije za bližnje občinske volitve v Bosni. G. dr. Spaho je odpoval v Sarajevo, kjer ostane več dni, da vodi volivno agitacijo.

Pred občinskimi volitvami v Solitu

Split, 18. okt. (Tel. »Slov.«) V Splitu je volivna borba v polnem teku. Na vse strani se delajo kombinacije. Stranke, ki so nameravale pod vodstvom HSS dobiti absolutno večino in potem iti skupno s SDS, so se razcepile. Nameravale so onemogočiti bivšega dolgoletnega župana Tartagiu. Casopisje je že poročalo o popolnem sporazumu med HSS in federalisti z delavci. Ko pa je prišlo v pretes vprašanje razdelitve mest, so se razšli. Vse urgence iz Zagreba niso niti najmanj pomagale. Stranke bodo nastopile samostojno. Tudi delavci, ki so nameravali iti skupno s HSS, gredo samostojno. HPS, ki je želela, da bi prišlo do skupne liste radi uspešnega komunalnega dela, je sklenila sedaj, ker ni prišlo do sporazuma, da nastopi samostojno. Na željo drugih strank pa bi se pogajala za skupni delovni nastop.

Ponarejevalci

Poznamo moralo liberalnega tiska. Med tem ko piše o senzacijah in ponarejevalcih, sama najhuje falzificira. Dnevno se o tem lahko prepričamo. Te dni so razni liberalni listi javili senzacionalno odkritje o nekih ponarejevalcih ameriških čerkov, in da je senzacija večja, so dodali, da je eden izmed članov te ponarejevalske družbe bivši član frančiškanskega reda in urednik »Orlovске stráž« in »Orlovске misli« F. Markovič. Resnica pa je, da ta F. Markovič ni urednik »Orlovске stráž« in »Orlovске misli« niti sedaj, niti ni bil kdaj poprej. Res je le, da se je tema lista Markovič le vsiljeval za sotrudnika, pa se ga je uredništvo, kakor tudi frančiškanski red, odkrivalo davno poprej, predno so prišle ponarejevalske afele na dan.

Za liberalni tisk resnica ni važna. Glavno je namen podžgati mržnjo proti katoličanom in katoliškim institucijam.

Uredništvo »Orlovске stráž«.

Cudna skromnost

é Zagreb, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Dr. Maček je včeraj izjavil časnikarjem na njihovo vprašanje o uspehu potovanja v Prago, da se je sklenilo, da se ne da nobena izjava. Zasebno pa radičevci javljajo obširno, da so hrvatski poslanci odšli v Prago na poseben poziv, da obiščejo Macdonalda. Vaš dopisnik pa je zvedel, da niso bili pozvani v Prago, niti se niso z Macdonaldom sestali. Radi tega je seveda KDK sklenila, da se o tem potovanju ne bo nič govorilo.

Državotvorci in domoljubi KDK

é Zagreb, 18. okt. (Tel. »Slov.«) »Narodni val« je izšel v posebni izdaji in ponatiskuje članek iz »Daily Maila« od 18. oktobra pod naslovom »Hrvatska homerulac«. Pisec tega članka je Colonel Alfred Stead, ki pravi, da se je razgovarjal s Stjepanom Radičem, ki mu je dejal, da je prepričan, da nima Mussolini sovražnih namer proti Jugoslaviji. Razen tega da mu je Stjepan Radič izjavil, da si je Madjarska pridobila največje simpatije v vsej Evropi. Hrvati ne morejo, je izjavil Radič, imeti ničesar proti temu, da bi se na Madjarsko povrnila monarhija in Habsburgovci. K temu »Narodni val« ne dodaja nobenega komentarja, pač pa je napisal slavospev Colonelu Alfredu Steadu.

Franchet d'Esperey občuduje Gorenjsko

Ljubljana, 18. oktobra.

Zmagoviti vojskovodja solunske fronte maršal Franchet d'Esperey se je včeraj prepričal, kako resnične so bile kraljeve besede, s katerimi mu je bilo nasvetovano, naj si Slovenije nikar ne zamudi ogledati. In res je maršal znanen del svojega kratkega bivanja v naši državi posvetil Sloveniji. Včeraj zjutraj se je maršal d'Esperey odpeljal z avtomobilom, v katerem sta poleg njega sedela še divizijski poveljnik general Nedič in ordonančni kapetan Bizjak, na Gorenjsko. V drugem avtomobilu sta sledila francoski ordonančni častnik M. Longuemar in poročnik vojnega broda I. razreda Kliner. Maršal d'Esperey se je najprej odpeljal skozi Kranj v Trzin in nato v Radovljico. Vsa tri gorenjska mesta so bila okrašena z zastavami in kjerkoli se je maršalov avtomobil pokazal, je občinstvo, zlasti mladina, živahno vzklikala visokemu gostu. Skozi Radovljico je avtomobil vozil zelo počasi in je maršalu to prijazno gorenjsko mestce očividno zelo ugajalo. Iz Radovljice so se odpeljali do Vintgarja. Tu je maršal d'Esperey izstopil in vsi izletniki so šli nato skozi vintgarsko sotesko do elektrarne, nakar so se vrnili. Maršal, ki se je že poprej divil krasni gorski panorami Karavank in Julijskih Alp, je bil nad Vintgarjem naravnost očaran. Kot sportnika in vnetega ribiča pa se je pokazal, ko je z velikim zanimanjem opazoval postrovi v bistri Radovni. Nato so se izletniki zopet vsedli na avto ter se odpeljali na Bled. Na Bled so prišli ob 1 popoldne. Tu jih je v hotelu »Toplice« že čakal blejski župan de Gleria, ki je izrekel maršalu dobrodošlico. Po sprejemu se je vršilo v hotelu »Toplice« kosilo, na katerem so bile servirane pretežno domače jedi. Pri animiranem razpoloženju med kosilom je g. maršal izjavil, da je le še malo tako lepih pokrajin na svetu kakor je naša divna Gorenjska. Tudi nad našo »specialiteto«, to je kranjsko klobaso z zeljem je imel g. maršal radost. Po kosilu so ob 3 odšli vsi na »Suvobor«. Tu si pa žal niso mogli ogledati vile, ki je ravno v popravilu, temveč so si ogledali samo park. Iz »Suvobora« so se odpeljali k Bohinjskemu jezeru in k izviru Savice. Spremljevalci g. maršala so se čudili že 74 letnemu vojskovodji, s katero čistojo in brez naporov je napravil pot od »Zlatoroga« do Savice. K Savici so prišli ob četrta na 5 ter se tam zamudili 20 minut. Nato pa so se iz Bohinja vrnili naravnost v Ljubljano, kamor so prišli točno ob 7. Po izjavah spremljevalcev g. maršala je bil ta enodnevni izlet visokemu gostu prav všeč in je lepota naše Gorenjske napravila nanj najgloblji vtis.

Zvečer je divizijski poveljnik general Nedič priredil na čast maršalu svečan banket v Unionu. Banketa so se udeležili predstavniki oblastev

Ford bo kupil Zeppelin?

v New York, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) Smatra se, da so pogajanja dr. Eckenerja z ameriškim kapitalisti o ustanovitvi družbe za zračni promet med Ameriko in Evropo že precej napredovala. Kakor izjavlja dr. Eckener, je že pred štirimi leti neki njujorški kapitalist kazal zanimanje za financiranje zračnega prometa, da pa je takrat zahteval še nadaljnje dokaze za porabnost. Dr. Eckener računa s tem, da se bodo pogajanja kmalu končala uspešno.

»Newyork American«, ki je dobro informiran o zadevah »Zeppelina«, izraža mnenje, da je finančnik, ki se zanima za zračni promet med Evropo in Ameriko, sam Henry Ford. Ford pride v ponedeljek iz Washingtona v New York ter se bo udeležil poleta »Zeppelina« po Ameriki, vsaj po poleta New York—Detroit, ki bo trajal morda 8 ur, tako da bo »Zeppelin« v ponedeljek zvečer došel v Wirborn, kjer bo ostal čez noč. V ponedeljek zvečer bodo dr. Eckener in njegovi ljudje gostje Forda in zrakoplovnih inženjerjev.

Ob zaključku oficijelnih slavnostnih sprejemnih svečanosti je včeraj zvečer nemško-ameriška trgovinska zbornica priredila dr. Eckenerju, posadki in potnikom »Zeppelina« slavnosten banket. Tudi tokrat jim je občinstvo prirejalo viharne ovacije. Predsednik kolumbijskega vsenčlasič Butler je izrazil svoje prepričanje, da bo še doživel redni svetovni

zračni promet. Njujorški župan Walker, ki je bil do sedaj službeno zadržan udeleževati se svečanosti, je izrazil upanje, da bo dr. Eckenerjev zrakoplov mnogo pripomogel k boljšemu prijateljstvu med narodi. Dr. Eckener je izrazil mnenje, da je zrakoplov danes še vedno samo obljuba, ne pa izpolnitve, in da upa, da bo nekoč le prišlo do izpolnitve.

Sam preko Atlantika

v London, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Angleški letalec Macdonald, ki je včeraj odletel iz Nove Fundlandije v London, ima na svojem poletu izredno dobro vreme. Nobenega viharja ni in veter ima za hrbtno. Do sedaj o letalu še ni nobenih vesti. Smatra se, da je ta polet sicer zelo drzen, ker ima njegovo malo letalo, ki je podobno onim, katere porablja angleški letalski klub, samo akcijski radij 3600 milj. — Dalje se poroča iz Londona, da o Macdonaldu, katerega pričakujejo v Londonu danes popoldne, nimajo še nobenih vesti. Ker pa letalo nima brezžične naprave in ker ne leti nad običajnimi ladijskimi progami, ni do sedaj še nobenega razburjenja. Letalo, ki tehta samo 880 angleških funtov, ima goriva za 36 ur. V nasprotju z ameriškim poročili pa poročajo ladje, ki so na poti, o viharjih na oceanu. Tudi ob irski obali in v Angliji so viharji.

Seipel odgovarja Bethlenu

v Dunaj, 18. okt. (Tel. »Slov.«) V avstrijskem narodnem svetu je zvezni kancler dr. Seipel danes podal odgovor madjarskemu ministrskemu predsedniku na njegov govor v Sopronju, v katerem je govoril o gradiščanski pokrajini. Socialni demokrati so stavili nanj naslednje nujno vprašanje: Pred enim letom je zvezni kancler dr. Seipel v senatnem odboru narodnega sveta izjavil o Gradiščanski, da je avstrijska vlada prejela od madjarske vlade formalno zagotovilo, da smatra vprašanje razmejitve med Madjarsko in Avstrijo za končnoveljavno razčišeno. Pred nekaj dnevi pa je madjarski ministrski predsednik podal izjavo, da se Madjarska nikdar ni odrekla zapadno-madjarskemu ozemlju. Dr. Seipelu sta se stavili sledeči vprašanja: 1. Ali ste pripravljeni na odgovor na izjavo madjarskega ministrskega predsednika objaviti vsebino formalnega zagotovila, katerega je dala madjarska vlada 1. 1926 ali 1927 o vprašanju Gradiščanske meje? 2. Ali ste pripravljeni sporočiti narodnemu svetu, kakšne slične izjave so bile podane drugim državam? Zvezni kancler dr. Seipel je v svojem odgovoru izjavil, da ne bi bil mislil, da bi madjarska vlada, ki je svoječasno dala objaviti z lepaki, da pomeni zbližanje, ki se je doseglo v beneški pogodbi, pravično poravnano, sedaj odstopila od tega stališča.

Takoj po govoru grofa Bethlena je avstrijski poslanik v Budimpešti prosil pri madjarski vladi za pojasnilo in dobil odgovor, da grofu Bethlenu niti daleko ni bilo na umu, da bi nanovo spravil na tapet vprašanje Gradiščanske, temveč da je hotel dati samo zgodovinski pregled o gradiščanskem vprašanju. Avstrijski poslanik je že dne 16. t. m. sporočil na Dunaj, da mu je grof Bethlen izjavil, da je madjarska vlada mnenja, da pri točnem pregledu beneškega protokola ni notri nobene točke o tem, da bi se Madjarska izrecno odrekla Gradiščanski. Grof Bethlen je v Sopronju zastopal samo stališče, ki ga je vedno zastopal, da se Madjarska ni odrekla pokrajinam, katere je morala odstopiti. Grofu Bethlenu pa ni na tem, da bi načel vprašanje Gradiščanske kot sedaj aktualno vprašanje.

Afera z »madjarskim« kraljem

v Praga, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Izjava madjarskega ministrskega predsednika Bethlena, da je čas za rešitev vprašanja madjarskega kralja dozorel, je povzročil v Pragi veliko pozornost. Češki listi smatrajo, da se pripravlja nova akcija madjarskih monarhistov. »Češkoslovenska Republika« piše, da Madjarska niti s kraljem, niti brez kralja nikdar ne bo izposlovala revizije mirovnih pogojev.

Drobne vesti

Dellamaggiore so ustrelili.

v Lucca, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Obsojeni komunist Dellamaggiore je bil davi ob šestih ustreljen, ker je kralj odklonil prošnjo za pomilostitev. Na obsojenca to ni napravilo nobenega vtisa in je pred smrtjo odklonil vsako versko tolažbo.

Bernhard Shaw opisuje v uvodniku »Daily Expressa« svoje vtise o obisku pri Društvu narodov, katero precej ostro kritizira. Navzlic temu pa mu pripisuje za bodočnost velik pomen. Da se zboljša zveza Benet s kopno zemljo, bodo v kratkem razširili železniški nasip med Benetkami in Mestre, da bodo lahko vozili po njem tudi kolesarji in pešci, morda pa tudi večja vozila in avtomobili. Misli se tudi na to, da se zgradi tir za cestno železnico.

Glede novega francoskega finančnega zakona, ki dovoljuje povratek kongregacij, se razpravlja v Parizu o možnosti, da se te določbe izločijo iz finančnega zakona in uzakonijo posebej. Za tak zakon bi bil tudi prosvetni minister Herriot.

Proti demokratskemu kandidatu Smithu se vrši ljuta borba. Nasprotniki so začeli z verskim sovraštvom. Smith je v zagovoru zatrdil, da je slab državljani tisti, ki bi ga volil le iz katoliškega prepričanja in ne radi političnega programa.

V Londonu so iz mornariškega ministrstva izginili važni dokumenti. Dokumenti so bili ukradeni v vlaku nekemu visokemu uradniku.

Horana in Hearsta bo pariško državno pravdnistvo preganjalo radi špijonaze.

Avstrijsko mesto Steyer je prišlo v take finančne težkoče, da ni moglo izplačati svojih nastavljenec in napovedalo konkurs.

Kovinska industrija v Porenju je odpovedala 250.000 delavcem službo. Med temi je tudi 30.000 uradnikov in nastavljenec Kruppovih tovarn.

Novosadska vremenska napoved. Deloma oblačno v severnih krajih. Dežja ne bo. Temperatura se bo nekoliko zvišala.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: Začasná izjasnitev, toplo, južni vetrovi. — Južne Alpe: Spremenljivo, potem bolj oblačno, toplo.

Madjarski katoliški kongres

Kakor skoraj vse večje katoliške prireditve letošnjega leta, se je tudi »katoliški ted« v Budimpešti bavil s socialnimi problemi. Ogrski katoliški shod je bil močen izraz verske zavesti madjarskih katoličanov in pa stališča, ki ga zavzemajo v socialnem vprašanju. Udeležili so se ga pristaši različnih strank. Duša kongresa je bil kardinal, ogrski primas dr. Seredy, ki je dal delu katoliškega shoda smernice in je imel vodilno vlogo tudi v vseh odborih. Topot so se shoda udeležili tudi mnogi krščansko-socialni delavci, najbolj pa so vzbujali pozornost rudarji.

Najznamenitejši dogodek je bil govor ministra za ljudsko blagostanje dr. Jožefa Vassaa, ki je označil razmerje med kapitalom in delovno silo. Smoter produkcije ni mehanični proizvod. Njen smoter ni, da bi proizvajala čim več blaga, preplavila trg, tiščala nazdrol mezde, koncentrirala delo strojev in reducirala delavske množice. Smoter produkcije je, da služi človeku. Treba je paziti na to, da se ne pogazi človeški ideal. Danes gre za to, da se zasebna posest, ki je udeležena v produktivnem delu, omeji in modifikira, kakor to odgovarja njenemu socialnemu smotru. Na zemlji morajo vse proizvodne sile in to, kar proizvajajo, biti zadostne za življenje vsakega človeka, vsaj v toliko, kolikor to zahteva človeško dostojanstvo. O gospodarskih in socialnih problemih po katoliškem naziranju je govoril tudi podpredsednik poslanske zbornice dr. Czettler, ki je strokovnjak v agrarnih vprašanjih. Podobno je govoril bivši minister Haller, ki je izrazke kapitalizma zelo ostro kritiziral. Ne sme se, tako je dejal, krpariti, ampak treba je spremeniti sistem, ker sedanji sistem kapitalizma stoji v popolnem nasprotju s pravičnostjo, osebnostjo in blagom celote. Predsednik Instituta za socialno zavarovanje Karel Huszar je pa obravnaval vprašanje, kako bi se v sedanjem industrijskem razvoju ščitila družina.

Letošnji kongres je bil obiskan od mnogostevnih ljudskih množic, dočim je prejšnje kongrese tvorila pretežno tako zvana elita. Kongres je imel tudi močno evharistično noto. Papežev nuncij Cesare Orsenigo je govoril v madjarskem jeziku.

Čuden molk

Poln optimizma je razlagal v ponedeljek g. Žerjav v zagrebških »Novostih«, kako je »napredna« fronta le še vprašanje časa, a čeprav je od tedaj minilo že nekaj dni, vendar ni o tej novi »napredni« fronti ne v »Jutru« in ne v »Kmetškem listu« nobenih besed. Tudi sam iniciator te mogočne nove fronte molči. Zakaj ta molk?

In vendar bi imel g. Žerjav več ko dovolj vzroka, da pobiti z veseljem sporočilom, da potekajo pogajanja za ustanovitev nove »napredne« fronte ugodno, ker borbenost med njegovimi pristaši rapidno pada, zato pa vsak dan bolj raste spoznanje, da iz vse politike SDS ne bo nič. A kljub temu g. Žerjav molči.

Ali je morda res, kar govore nekateri, da ga je g. Žerjav s svojo zagrebško izjavo grdo polomil, da je prekmalu govoril o stvari, ki še dolgo ni dozorela? Ali je morda res, da je g. Žerjav s svojo prezgodnjo izjavo povzročil samo to, da je opozoril javnost na snujočo se malo simpatično liberalno fronto in s tem otežkočil SKS, da bi vstopila v njo?

Molk »Kmetškega lista« bi skoraj to dokazoval. Iz »Kmetškega lista« vendar poznamo g. Pucija kot moža, ki nataka samo čisto vino, ki vedno svojim pristašem vse pove in ki zato sigurno ne bi zamolčal tako velike stvari, kakor je snovanje »napredne« fronte. In zato smo pričakovali, da bo vsaj »Kmetški list« poročal, katere delegate je določila SKS za pogajanja o volivnem sporazumu s SDS, toda »Kmetški list« o tem molči. Ali morebiti bravci »Kmetškega lista« ne bi smeli slišati, da se voditelji SKS že pogajajo z g. Žerjavom?

SKS je vendar demokratična stranka, ki sklene samo to, kar ji naroče njeni zaupniki. Ali so pa morda ti že sklepali o zvezi z gospodom Žerjavom?

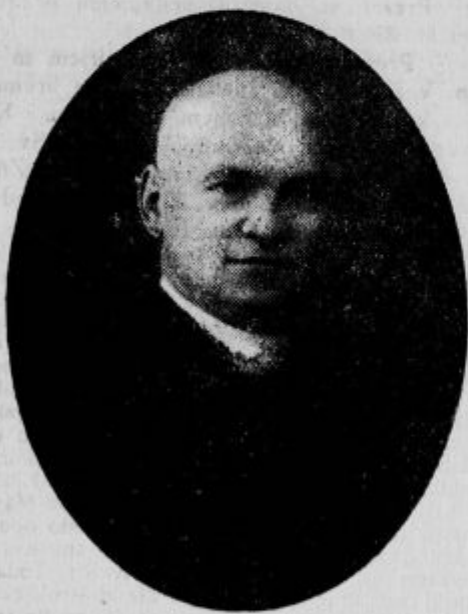
Navzlic vsemu temu pa se ne čudimo, če »Kmetški list« molči, ker je pač težko braniti pred slovenskim kmetom sporazum z g. Žerjavom. Zakaj je ta zveza malo čudna, o tem je včasih tudi g. Pucelj zelo obširno govoril in enako tudi vsi drugi voditelji SKS. Ali se je morda med tem kaj spremenilo? Ali je morda med tem postala SDS kmečka stranka? Ali je morda opustila svoje centralistično stališče?

Samo važna vprašanja, na katera pa ni nobenega odgovora, temveč samo splošen molk. Bo pač tako, da so nekatere stvari že po svoji narodi takšne, da javne kritike ne vzdrže in da morejo uspevati le, če se izvrše lepo tajno. Med take stvari pa spada vsakakor tudi Žerjavova »napredna« fronta in zato molče o njej celo njeni propagatorji. A s takšno fronto bi hoteli krošnjariti v slovenski javnosti? Bo šlo pač težko, ker slovenska javnost ne ljubi stvari, ki ne vzdrže luči. Zato pa je tudi izostal Žerjavov slavospev in zato molči »Jutro« na vsa naša izvajanja.

Niti tisk SDS ne sme govoriti o »napredni« fronti in to je za kvaliteto te fronte najbolj značilno!

Dr. Franc Grivec — petdesetletnik

Prvobornik cirilmetodijske misli, univ. profesor dr. Franc Grivec obhaja danes petdesetletnico svojega rojstva. Četrstoletno smoteno in vztrajno delo v smislu duhovne tradicije naših slovanskih apostolov je dr. Grivca postavilo med naše najodličnejše kulturne delavce in znanstvenike svetovnega slovesa. Doma in v tujini slovi on danes kot eden najboljših poznavalcev slovanskih kulturnih, verskih in cerkvenih vprašanj in njegove razprave in dela so razširjena v številnih prevodih ne le med slovanskimi narodi, temveč tudi med Nemci in Francozi. Posebnega pomena je njegovo delo za razvoj novejših slovenske katoliške kulture, ki ima prav v dr. Grivcu enega najizvirnejših in najglobljih duhovnih usmerjalcev.

Dr. Franc Grivec se je rodil 19. okt. 1878 v Velikem Lipovcu, v župniji Ajdovec na Dolenskem. Po dovršenih študijah v Ljubljani in Innsbrucku je bil l. 1907 poklican na ljubljansko bogoslovno učilišče, da predava tomistično filozofijo in osnovno bogoslovje. Po prevratu je bil pozvan na zagrebško univerzo, da bi prevzel stolicu vzhodnega bogoslovja. Že naslednje leto (1920) je bil imenovan rednim profesorjem novoustanovljene univerze v Ljubljani, kjer še danes predava osnovno in vzhodno bogoslovje. L. 1920 je sodeloval pri ustanovitvi in organizaciji Bogoslovne akademije, matice našega modernega filozofsko-teološkega slovstva, kateri je že več let predsednik. L. 1925 je organiziral prvi mednarodni kongres za študij vzhodnega bogoslovja v Ljubljani, ki je privabil v našo prestolico celo vrsto najodličnejših inozemskih znanstvenikov in je pokazal, kolik ugled ima že naša mlada fakulteta v znanstvenem svetu prav po svoji usmerjenosti na Vzhod in njegovo filozof.

sko-teološko znanost. V priznanje za številne zasluge pri proučevanju vzhodnega bogoslovja in pri vztrajnem delu za cerkveno edinstvo je sv. Oče Pij XI. dr. Grivca imenoval svojim hišnim prelatom (1925).

Skoro vse domače cirilmetodijsko slovstvo zadnjih 25 let, znanstveno in poljudno, je dr. Grivčevo delo. Pestra obilica njegovih razprav, člankov in ocen je raztresena po domačih in tujih revijah in publikacijah (Kat. Obzorik, Voditelj v bogoslovni vedah, Čas, Dom in svet, Narodna enciklopedija, Slavorum litterae theologicae, Acta Academiae Vel. hradensis, Slavia, Vjera i Rodina, Apoštolat sv. Cyrila a Metoda, Irenikon, L'Union des Eglises, Ex Oriente i. dr.).

Večino novejših dr. Grivčevih znanstvenih razprav in ocen prinaša Bogoslovni Vestnik, organ Bogoslovne Akademije (od l. 1921), več znanstveno-poljudnih člankov in poročil je v »Kraljestvu božjem«, glasilu cirilmetodijskega gibanja. Izmed važnejših razprav omenjamo le nekatere: Ivan Grozni in Rim (Čas 1907), Vzhodno cerkveno vprašanje (VBV, 1909), T. G. Masaryk (Čas 1915), VI. S. Solovjev (Čas 1917), Dostojevski v pravoslavlju in katolicizmu (Čas 1918), Nova kulturna orientacija (Čas 1919), Slovansko bogoslužje (Čas 1919), VI. Solovjev i biskup Strošmayer (Katol. List 1925), Ob 1100 letnici sv. Cirila (BV 1927), Slovensko katoličanstvo (KB. 1928), Mistično telo Kristusovo (BV. 1928).

Razen tega je izdal dr. Grivec še več samostojnih znanstvenih del: Pravoslavlje (Ljubljana, 1918, češki prevod Kroměříž 1921), Cerkevno prvenstvo in edinstvo po bizantinskem pojmovanju (1921; češko-lat. izdaja Kroměříž 1922), Cerkev (1924). Obe zadnji knjigi je dal sv. Oče uvrstiti v lastno knjižnico in je v posebnem pismu s priznanjem odobril novo metodo in irenične težnje pisateljeve. Prof. Spačil (Rim) smatra knjigo o »Cerkvi« za najboljši slovansko delo o tem premetu in eno najboljših v splošnem bogoslovnem slovstvu v Cerkvi.

L. 1927 je izšel življenienis »Slovanska apostola sv. Ciril in Metod« (češki prevod Olomouc 1927, nemški prevod Mainz 1928) delo, ki si z nenavadno hitrostjo utira pot v svet in v pravem pomenu besede odvarja novo dobo v češčanju naših apostolov. Prav pot te knjige po svetu in priznanje, ki ga žanje, nazorno kaže mednarodni pomen in verskokulturno plodovitost ideje, kateri je dr. Grivec posvetil svoje življenjsko delo. S posebnim zadovoljstvom in priznanjem je tudi to delo sv. Oče odobril v obširnejšem pismu pisatelju.

Profesorju dr. Grivcu iskreno čestitamo k petdesetletnici in želimo, da bi nas obogatil še z marsikaterim delom svojega obsežnega uma.

Avgusta Danilova nad 40 let na odru

(Kot razgovora.)

Gospa Avgusta Danilova bo v soboto 20. t. m. praznovala štiridesetletni igravski jubilej. Pravzaprav je to le slovesen spominski dan, kajti v resnici teče že 45. leto njenega igranja. Prvič je nastopila 24. januarja 1884 v Požigavčevi hčeri in od tedaj je bila pri našem gledališču najizrazitejša domača igravka, ki je preživela vse težke dni našega starejšega gledališča.

Podpisani sem obiskal gospo Danilovo na njenem domu, ji na kratko čestital k lepemu jubileju. Takoj sva se zakramljala. Zanimalo me je, kako gleda človek na svojo preteklost in v kakih zvezi je s sedanostjo. Zdelo se mi je, da sem zadel na prave strune, kajti gospa se je v hipu v prijetni domačnosti takoj razgovorila.

»Gospa — selili ste se kot lastovka,« sem ji dejal, »odhajali ste v svet in se zopet vračali in veste, da ste samo tu prav doma. Šli ste v Trst, potem Ameriko in še enkrat v Ameriko.« »Kakor Damijan v Lepi Vidi,« mi je te dni dejal prijatelj. Kako je to bilo?

»Naše predvojne gledališke razmere poznate. Kriza za krizo. Velikokrat nismo vedeli, kaj bo z nami. Vendar smo vsi živelj za tedanje gledališče. Večkrat pa sem imela doma zvečer dovolj rož, a jutraj družina nič za zajutrek. Najhuje je prišlo v letu 1913. Doma sem imela šest otrok, sama, zaslužka nič. V tistih hudih časih se me je bil spomnil pokojni R. Arce in mi poslal 100 kron za pomoč in še neki mladi za gledališče navdušeni in idealni mož, ki se pa ni izdal do mojega odhoda v Ameriko. Tisti mladi mecen je ostal še do danes vnet za prosep gledališča, poznate ga, pomagala mi je, dasi ni bil bogve v kakih oobrih razmerah. Prijatelj mi so mi začeli svetovati Ameriko. Peli sem znala, igrala bom, sem dejala in pela, pa bo šlo — In odšla sem s svojim starejšim sinom. Trda je šla spočetka — v Ameriki mora vsak začeti od začetka. Pa je šlo. Če pomislim na najboljše čase tam, med vojno — srečna nisem bila, bila se raztrgana na dvoje. V mislih vedno pri svojih otrocih doma. In ko je bilo vojne konec, mi ni več dalo ostati. Kako je doma, kako mora biti zdaj lepo tam, sem si mislila. Prišla sem. Po treh dneh sem bila res že na odru, a nisem našla ljudi, kot sem mislila, da so. Hotela sem igrati, delati, do igranja in dela, kot bi ga bila želela, nisem prišla. Zato sem spet šla. Topot ne v Newyork ampak v Cleveland. Osnovala sem zopet slovo gledališče in dramatično šolo in imela uspehe — pa me je spet vzdignilo domu. Doma hočem spet igrati. Ko sem igrala v Pahljači lady Windermere so nekateri, ki mislijo, da moram igrati hude babe in same Wolfvke, zmajevali.

Toda jaz sem hotela pokazati, da sem se nekaj naučila v svetu in če imam toalete, jih tudi hočem pokazati. Kaj znam, hočem pokazati tudi v Čapkovski igri v soboto.«

»Dovolite, gospa, prav tale bi rad vedel. Vi ste še iz tiste starejše dobe, ko smo imeli morda najčistejšo slovo gledališče, iz dobe realizma, bi dejal. Danes je to gledališče docela izumrlo; mnogo teoretiziramo, gledamo po svetu in se po njem zgledujemo. Včasih ste kopali samo iz domačih tal, le ta ali oni je za kratko dobo pogledal drugam. Kako vam je danes ob vsem tem pri sreju?

Gospa Danilova je tedaj skoraj zaplavala proti meni. »Vidite, to ste mi vželi iz srca! Kaj akademije in teorije, temperamenta je treba.«

Hotel sem se nalahno popravljati, »Ne, tudi jaz mislim, da brez velikega obzora ne bomo dobili dobrega gledališča — toda zdi se mi, da bomo morali globlje kopati tudi doma.«

»Jaz pravim, da bomo prišli nazaj na staro. Včasih smo delali vse iz svojih moči. Kar je bilo, je bilo naše. Dobro se počutim samo na realističnem odru. Biti mora vse, kakor da je res in tudi moja oseba mi mora biti vsa kot je v življenju. Toliko časa živim z njo, da mi mora nasproti priti, da jo imam vso telesno pred seboj. Boste videli, prišli bomo nazaj na staro. Nekdaj so nas ljudje razumeli in čutili z nami. Ne vem, kake občutke ima gledavec, ko se tudi igravec re njeja med zastori, kjer stoji n. pr. miza z litrom vina, a nad njo mrtvaška glava.«

»Čemu si potem niste za par let izbrali Jele v Ekvinočiju — tam ste bili na vrhuncu. Ekvinočij bi bila tudi lepa ljudska igra. Čemu igrate »Macropulosa«?

»Hočem pokazati, kaj znam. Mladost in starost je v igri. Pred uganke vsi le tem postaviti. V soboto me boste obsodili in morda zapisali: Danilovka, pojdi. Če bom zanič, prav, a jaz hočem še živeti na odru. Ekvinočija bi mi morebiti tudi ne bili dali, vem pa, da mi je Vojnovič sam dejal, ko sem gostovala v Zagrebu, da sem mu Jele še približala. Tudi v Ameriki sem mislila nanj in že začela prenašati zadnje dejanje; Amerikanci namreč žalostnih koncev ne marajo. No v soboto boste sodili...«

Ko sem odhajal proti domu, sem premišljeval, kako se je v korenite domače igravke prijelala tudi Amerika; kako se čudno skuša urejati v nji dvoje nasprotij. Vendar sem spoznal, da je ostalo v nji ohranjeno še naše staro gledališče, njegova domača lepota, tudi če sega po tujih, eksotičnih cvetih. Zato za služi naše priznanje in hvaležnost. P. K.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 19. oktobra Etbin, Peter Alkanti.
Jutri: Janez Kancij.

Zgodovinski dnevi

19. oktobra: 1457 je Friderik IV. potrdil stanovan na Koroškem njih pravice. — 1915 je Italija napovedala Bolgariji vojno. — 1872 se je v Kočevju ustanovila gimnazija, ki je imela samo 15 učencev. — 1448 je bila ogrska vojska na Kosovem polju poražena od Turkov. — 1433 se je rodil humanist Marsilio Ficino. — 1745 je umrl angleški satirik Jonathan Swift. — 1784 se je rodil angleški pisatelj J. H. Leigh Hunt. — 1812 se je pričel Napoleon I. umikati iz Moskve. — 1826 je umrl igralec Fran J. Talma. — 1888 je sklenil kranjski deželni zbor zidati novo deželno gledališče. — 1890 se je položil temeljni kamen novemu deželnemu gledališču v Ljubljani.

Osebnosti

★ Odlikovanje. Bogoslovsko društvo »Slovence« v Mariboru je na svojem izrednem občnem zboru, dne 14. okt. t. l., soglasno izvolilo g. ministrskega predsednika dr. Antona Korošca ter g. prelata in profesorja dr. Frana Kovačiča za svoja prva častna člana.

★ Duhovniško imenovanje. Pavel Vesenjak, kaplan na Teharjih, je imenovan za župnika istotam.

★ V imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan dr. Julij Koder, zasebni zdravnik v Metliki.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Sandor Spacapan, mehanik; Friderik (Mirko) Mermolaj, dijak, in Marica Mozetič, vsi iz Ljubljane.

★ Iz vojaške službe. Odlikovani so z redom Belega Orla petega razr. admin. major topniško-tehnične stroke Franc Kolman; z redom Sv. Save petega razr. topniško-tehnični polkovnik Dragotin Sokor, adm. poročnik topniško-tehnične stroke Josip Dujmovič, inženjerski poročnik Jaromir Gregorič, topniški poročnik Stepan Kovačič in kontraktualni inženjer Vladimir Enatski; z kolajno za vojaške vrline topniški podpolkovnik Otokar Sulc; z zlato kolajno za vestno vršenje službe topniški kapetan I. razr. Rajko Dimitrijevič, admin. kapetan II. razr. ekonomske stroke Filip Štrbec, topniški poročnik Milan Vitas, Milan Korač in Ivan Simić, admin. podporočnik topniško-tehnične stroke Janko Turk in Maksimilijan Karabelj, inženjeri Ivan Poženel, O. Gregorič in Miroslav Levi, profesor Zan Laverna, nadzornik Vladimir Roglič, poslovodje Zvojin Roglič, Franjo Stajer; mojstri Alojz Vovk, Albert Jan, Ivan Pigler in Danilo Stefanovič. S srebrno kolajno za vestno vršenje službe poslovodja Edvard Parmač, kontraktualni inženjer Leonid Drja; mojstri Ivan Glazar, Josip Ditrih, Tomaž Buh, Franc Kramer, Anton Sulc. Z zlato kolajno za vestno vršenje službe topniški narednik-vodnik Alojz Sob. — V čin orožniškega kapetana I. razr. je napredoval kapetan II. razr. Rajmund Vatovec. — V aktivno službo je preveden rez. topniški podporočnik Alojz Guštin. — Sanitetni podpolkovnik dr. Andrej Arnsčak in san. poročnik dr. Davorin Flis, sta podala ostavko na državno službo in sta obenem prevedena v rezervu.

Vpokojeni so pehoini podpolkovnik Branislav Šuput, Zvonimir Demič in orožniški major Martin Lalič.

Ostale vesti

★ Slavnostni koncert Pevske zveze se bo vršil v nedeljo, 28. t. m. v proslavo desetletnice našega osvobođenja. Sporočamo gostom z dežele, da si je mogoče naročiti vstopnice po dopisnici pri Pevski zvezi. Kdor pa ne bi naročenih vstopnic do pol treh v nedeljo, 28. t. m., bomo z njimi prosto razpolagali. — P. Z.

★ Radio Ljubljana prične v nedeljo, dne 21. t. m. s serijo predavanj o gledališču, o režiji itd., katera so v prvi vrsti namenjena našim podeželnim odrom, katerim bo naredila s tem gotovo uslugo, ker tavajo pogosto

v nejasnosti in nestrokovnih smereh. Radio Ljubljana je pridobil za ta predavanja prof. O. Sesta, višjega rež. Nar. gled., ki je znan strokovnjak v gled. zadevah. Predavanja bodo ob 17.30, takoj nato bodo pa recitacije, dialogi in prizori z posameznih dram in veseleiger.

★ Volitve delegatov v pokojninski zavod za nameščence so razpisane na 15. novembra 1928 ob 12. Voliti je treba v petih strokovnih edinicah 62 delegatov in 62 namestnikov, in sicer polovico iz skupine zavarovancev in polovico iz skupine službodajalcev. Volivni imeniki so razgrnjeni do včetega 29. oktobra v uradnih prostorih pokojninskega zavoda v Ljubljani ob 8 do 20 in na magistratih v Mariboru, Celju, Splitu in Dubrovniku. Morebitne reklamacije je treba vložiti do 29. oktobra ob 12.

★ Nestrifikacija doktorskih diplom. Glede priznanja v inozemstvu opravljenih juridičnih izpitov in glede nostrifikacije v inozemstvu pridobljenih juridičnih doktoratov smo prejeli sledeče informacije: O veljavnosti v inozemstvu dovršenih študij odloča prosvetno ministrstvo. Za nostrifikacijo so potrebni dopolnilni izpiti iz tistih predmetov, ki jih v nasprotju z tuzemskim študijskim redom študijski red inozemskih fakultet ne določa, oziroma iz tistih predmetov, katerih nauk je pri nas postavljen na popolnoma drugačen temelj. Prošnjo je nasloviti na fakultetni svet. O nostrifikaciji inozemskih doktoratov odloča fakultetni svet juridične fakultete in določa pogoje za njo. Doslej se je za doktorate na kaki avstrijski univerzi stavil kot pogoj oprava dopolnilnega strogega izpita iz pravne zgodovine južnih Slovanov, kazenskega prava, kazenskega pravnega reda ter iz ustavnega in upravnega prava. Za češke univerze je postopanje enako. Izvzeta je le pravna zgodovina južnih Slovanov.

★ Sprememba voznega reda na progi Grobelno—Rogatec. Pričenši z 21. oktobrom t. l. dalje izostane na progi Grobelno—Rogatec mešani vlak štev. 8133, ki je odhajal iz Rogatec ob 12.10 in prihajal v Grobelno ob 13.22 ter mešani vlak štev. 8138, ki je odhajal iz Grobelna ob 15.58 in prihajal v Rogatec ob 17.03. Mesto teh vlakov vozila od istega dneva dalje dnevno redno mešana vlaka štev. 8135 z odhodom iz Rogatec ob 13.30 in prihodom v Grobelno ob 14.47, in 8142 z odhodom iz Grobelna ob 15.40 in prihodom v Rogatec ob 16.45. Z vpeljavo teh vlakov bo vpostavljen ugodnejša zveza na popoldanski potniški vlak proti Ljubljani in Mariboru ter na potniški vlak iz Ljubljane in na potniški in brzi vlak iz Maribora. Natančnejši vozni redi so razvidni pri potniških blagajnah.

★ Stare pisemske znamke se vzamejo iz prometa. Od 1. januarja 1929 bodo v veljavi od dosedanjih znamk samo znamke belgajске izdaje, ki so prišle v promet januarja 1926. Vse druge znamke ne bodo več veljavne ne za taksiranje pošilk, ne za zamenjavo z znamkami, ki so v prometu.

★ Izločitev pošl, brzojavov in telefonov: Kastav. Sv. Matej in Zamet iz območja ljubljanskega poštnega ravnateljstva. Po ministrski odredbi z dne 20. septembra so se državna pošta Kastav ter pogodbeni pošti Sv. Matej in

Kdor bi rad

užival vedno tople dni, naj si gotovo nabavi izbornu in poceni zimsko suknjo pri trvdki Drago Schwab, Ljubljana.

José Enrique Rodó:

Pampa iz granita

Neizmerna pampa* iz granita. Njena barva: siva; na njenem obrazu: nobene brazde. Žalostna in pusta, žalostna in mrzla. Nad njo enolično nebo, nebo iz svinca.

In na tej pampi orjaški starec; suh, mrtvaško blede brez brade. Vzravnan kot golo deblu, ta orjaški starec.

Njegove oči: mrzle, kot je mrzla pampa, kot je mrzlo nebo; nos: oster in trd, podoben sekiri; mišice: trde kot granitna tla; in njegove ustne: ozka kot ostrina meča.

In poleg starca trije dečki: zmružujoči, shujšani, bedni. Trije trepetajoči dečki poleg starca. Starec pa neusmiljen, neizprosno kot pampa iz granita.

Starec je držal na dlani drobno zrno. Z drugo roko pa suva v praznino; kot bi tiščal v bron.

Tedaj stegne starec roko po enemu izmed treh dečkov, zgrabi njegov ozek tilnik, pokaže mu zrno na svoji dlani in reče z ledenomrzlim glasom, ostrim kot vrišč viharja: »Izkoplji jamico za zrno!«

Nato izpusti trepetajoče dečkovo telo; deček se zgrudi na granitno pampo.

»Oče,« zaihti deček, »kako naj kopljem, ko so pa vsa tla gladka in trda?«

»Grizi!« se glasi odgovor, ledenooster kot vrišč viharja.

* Kepa, puščava

Starec dvigne nogo in stopi z njo na slabotni dečkov tilnik. Tedaj začne glodati žalostni deček z zobmi kameno grudo. Zobje škripajo in škrtajo kot nož ob skali.

Mnogo časa, mnogo časa mine. Dokler ne izkoplje deček v skalo votline, ne večje kot je votlina lobanje.

A on gloda dalje, gloda dalje. Pod pritiskom starca hropeče gloda ubogi otrok. Starec pa: neusmiljen in nepremičen kot pampa iz granita.

Ko je votlina tako globoka, kot je potrebno, starčeva noga popusti. In kdor bi bil tam, bi zagledal sedaj nekaj žalostnega. Zakaj deček je ostal sicer otrok, a njegovi lasje so osiveli.

Tedaj ga sune starec v stran in zgrabi drugega dečka, ki je gledal vse to trepetajoč. Reče mu: »Naberi zemlje za zrno!«

S palcem in kazalcem odpre slabotne dečkove čeljusti in okrene otroka proti vetru. In na jeziku in v hropečem grlu se nabira kot skrcina ilovica prah, ki ga nosi veter. In tega izpljuva deček predse.

In mnogo časa, mnogo časa mine.

Ne nemira, ne nepotrpežljivosti, niti usmiljenja ne pokaže starec, brez sočutja, nepremičen na pampi iz granita.

In ko je votlina v skali napolnjena do roba, položi starec vanjo zrno in vrže otroka v stran kot brezskočno lupino. Ne vidi, da je trpljenje pobelilo dečkovo glavo.

Sedaj zagrabi zadnjega dečka, pokaže mu zrno v zemljo in reče:

Zamej izločile iz področja poštnega ravnanja za Slovenijo ter prešle v območje zagrebskega poštne ravnanja.

★ Službena pisma se ne smejo pošiljati v obrnjenih ovitkih. Razne državne in druge ustanove rabijo pri pošiljanju uradnih pisem že rabljene, pa obrnjene ovitke. Po ministrski odredbi št. 37.536 z dne 16. septembra se taki ovitki ne smejo rabiti. Na obrnjenih ovitkih se namreč poznajo sledovi nasilnega odpiranja in poškodbe ovitka, ker so gumirani deli ovitka razstavljeni in zavoji poškodovani. Račba takih ovitkov dostikrat ovira polizvedbe po spoliranju in zlonamerni poškodbi uradnih pisem. Posebno je težavno, ker izzivajo taki obrnjeni ovitki čestokrat po nepotrebnem sum, da so bili nasilno odprti.

Požar v Smartnem ob Savi

V vasi Smartno ob Savi je izbruhnil v noči od torka na sredo velik požar. Zgorela so gospodarska poslopja — svili, pod in svinjak — posestnika Mihe Dolinca. Sosedje so pravčasno požar opazili in ga omejili, da se ni razširil še na sosednjo hišo in vso vas ter rešili prešiče. Zgorel je tudi voz slame. Dolinca ima 40.000 Din škode, ki je deloma krita z zavarovalnino.

V postelji zgorel

Strašne smrti je umrl v terek ponoči notarski namestnik Bogdan Simčev v Kapusini pri Subotici. Vrnil se je pozno ponoči domov z neke gostije. Preden se je vlegel, si je prižgal cigareto in pod vplivom alkohola zaspal z gorečo cigareto v usih. Cigareta mu je medtem padla iz ust in vnela se je posteljnina. Ko se je Simčev prebudil, ni imel več moči, da bi se rešil, temveč je prišel samo klicati na pomoč, toda skozi zaprta vrata ga ni nihče slišal. Ko so zjutraj domačini opazili dim iz Simčeve sobe, so vdrli notri in nudil se jim je strahovit prizor. Nekateri predmeti so še goreli, na postelji pa je ležalo zgorelo truplo Simčevega. Ko so se ga dotaknili, je takoj razpadlo. Tragična nesreča je v vsem okraju vzbudila najgloblje sočutje.

★

★ Streha se je udrila nad družino. V Starrem Bečju se je v terek udrila v hiši kmeta Franja Tuskega streha in pokopala pod seboj vso družino. Sosedje je opozoril ropot, s katero se je streha zrušila, ter so prihiteli takoj na pomoč in pričeli odkopavati zasute. Posrečilo se jim je res izvleči izpod razvalin Tuskega, njegovo ženo in malo štiriletno hčerko. Otrok pa je bil že mrtev, Tuski pa je dobil težke poškodbe, dočim je žena na čudežen način ostala nepoškodovana.

★ Tramvajska nesreča v Zagrebu. V Zagrebu se je v terek zvečer pripetila na novi tramvajski progi, ki so jo istega dne komaj otvorili, že huda nesreča. Soprog bjelovarskega okrajnega glavarja Josipina Sillinovič se je peljala s tramvajem na glavni kolodvor. Pred kolodvorom je skočila s še drvečega tramvaja, pri skoku pa je padla na tla in se udarila v glavo v asfaltni tlak. Nezvestno so prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili lažji pretres možganov.

★ Pijaneec ima srečo. Čuden slučaj se je te dni pripetil v Vojvodini. Kmet Ivan Ivančević iz Zednika pri Subotici je prišel v Subotico in se tam tako »nažvegla«, kot pravijo naši južni bratje, opojne pijače, da je še komaj mogel domov. Spotoma je omagal in v svoji pijanosti je najbrže mislil, da bo še najbolj nemoteno zaspal, če se bo vlegel — na železniški tir. Tako je tudi storil. Ko pa se je bližal vlak, je vlakovodja še pravčasno ustavil vlak, vendar pa se je lokomotiva že zadela v pijanca in ga vrgla s tira. Ivančević pa je dobil le lažje poškodbe.

»Zalij zno!«

In ko vpraša otrok, v strahu trepetajoč po vsem telesu: »Oče, kje je voda?«

Odgovori:

»V tvojih očeh. — Jokaj!«

In zvije mu drobni ročci — tedaj se vlije iz dečkovih oči potok solz. Zeljno jih požira prah.

In v tem, ko otrok joka, mine mnogo časa, mnogo časa.

Dokler mu stavec ne iztisne od joka trudnih oči, brez sočutja in nepremičen, na pampi iz granita.

Solze se pretakajo kot vroče tožbe okoli votlinice, tedaj se prikaže sroče iz zemlje, kot mala točka. Prikaže se prvi kal, prva lističa. In v tem, ko otrok joka, požene mlado drevo vejice in liste, in tako mine mnogo časa, mnogo časa.

In drevesce zraste v mogočno drevo z močnim deblom, široko krono, gostim listjem in duhtečimi cveti, dviga se v samoto.

Dviga se drevo, še višje kot stavec. Stavec pa, brez čustva, nepremičen — nad pampo iz granita.

Listje drevesa šušlja v vetru, ptički prilete in gnezdiijo v njegovi kroni in iz cvetov vzraščajo sadiji.

Tedaj vrže stavec dečka od sebe; deček preneha jokati. Lasje na njegovi glavi: beli.

In hrepeneče stegnejo dečki roke po sadovih drevesa. Toda mršavi orjak jih zgrabi, stisne za filnik kot mlade pse, odrta seme z drevesa ter gre z njim v bližnji kraj v skalovju.

★ Letalska nesreča v Bosni. V terek ponoči zvečer so pripeljali v Sarajevo letalo tipa Potez XV, ki se je v ponedeljek ponesrečilo pri Jajcu. To letalo je letelo v Banjaluko, toda zaradi defekta na motorju se je moralo spuščati pri Jajcu na tla. Letalo se je prevrnilo in zelo poškodovalo. Lažje sta bila ranjena pilot Zaharija Ilić in podporočnik Birakić. Vrnila sta se v Sarajevo, kjer sta bila oddana v vojaško bolnico.

★ Uboj zaradi 65 Din. V občinskem uradu v Bačkem Monastirju pri Subotici je v terek ubil delavce Stevan Bivo svojega starega prijatelja Pavla Mrkvino. Zaradi dolga 65 Din sta bila oba povabljena na občinski urad. Pri razpravi sta se oba sprla in strela in Bivo je v uradni sobi tako hudo sunil Mrkvino v prsa, da je ta padel mrtev na tla. Ubijalec je bil aretiran.

★ Ujeta roparja. Pred meseci je bil izvršen blizu Požege na cesti sredi gozda drzen roparski napad. Več kmetov, ki so šli na sej, je bilo lažje, eden pa težje ranjen. Tega so pozneje našli mrtvega in oropanega. Kot krivca tega ropa sta bila sedaj aretirana brata Josip in Marko Podnar iz vasi Daranovca. Radi roparskih napadov sta bila pred leti obsojena vsak na deset let težke ječe, dobila pa sta pogojni dopust, ki sta ga izkoristila za nove rope. Izvršila sta še več drugih roparskih umorov v bližini Siska, Vukovarja in drugod.

★ Goljufije prebrisanega Madjara po Dalmaciji. V Splitu se je dalj časa mudil neki Königstädler, madjarski državljani, ki se je izdal pod raznimi krivimi imeni, dokler ni bil končno prijavljen policiji radi tega, ker ni plačal svojih hotelskih računov. V Dalmaciji je Königstädler živel zelo razkošno. Jedel je v najboljših restavracijah, naročal drage obroke pri najboljših krojačih in si dal pri nekem arhitektu napraviti celo načrt za moderno vilo, katero je nameraval zgraditi v najlepšem delu splitske okolice. Ljudje so mu res nasledili, toda ko so slišali, da je Königstädler aretiran, so pričeli drug za drugim prijavljati policiji goljufije. Ker je Königstädler madjarski državljani, policija ni vedela kaj početi z njim in ga je z ženo in sinom izgnala iz Splita.

★ Družinska tragedija v Bosni. Pred okroglijm sodiščem v Bihacu se je te dni zagovarjal kmet Hašim Pašagić. Ta se je pred šestimi leti poročil s Srebrom Brkićem, s katero je imel enega otroka. Toda Hašim in njegov oče sta tako grdo postopala z njo, da je Srebra, potem, ko je otrok umrl, pobegnila zopet k starišem. Nekoč je Hašim naletel na svojo ženo, ki je delala na polju. Hotel jo je odvzeti za lase domov, toda ona mu je pobegnila. Hašim je v jezi ustrelil Srebrinega brata Osmana, njegovo ženo pa hudo ranil, nato ja ujel svojo ženo in jo odvedel. Ta pa mu je zopet pobegnila, dočim so Hašima kmalu nato aretirali orožniki. Hašim je bil obsojen na osem let ječe.

Plašči,

od najelegančajše vrste do priproste a lepe od Din 250—

Ogled neobvezen! Oglejte si cene v izložbah

P. Magdić, Ljubljana

★ Prikrojevanje perila po životni meri. Sestavila Ema Arko, učiteljica na tehnični srednji šoli v Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 40. — Knjižica obsega vsa praktična navodila z mnogimi vzorci, kako je izdelovati životno perilo, to je žensko, moško, otroško, dalje posteljno, namizno in hišno perilo. Knjižica je velike važnosti za vsako gospodinjico.

★ Strokovna poročila o kretanju zrakoplova »Zeppelin« med vožnjo v Ameriko so se pisala na mal, priročen pisalni stroj »Erika« modela 5, katerega je komisija za določit-

Tedaj dvigne nogo in znova pritisne dečkove zobe v tla. — Znova pritisne dečkove zobe v tla, — zobje zaškrbljejo in zaškrgetajo pod starčevim pritiskom.

Stavec pa: brez sočutja in nepremičen, vzravan, orjaški, molčeč.

Nad pampo iz granita.

Brezupna pampa je naše življenje, neizprosno, orjaško bitje je naša volja in trepetajoči dečki so naši talenti, naše zmognosti in duševne sile. Njihovo brezmočno šibkost izpreminja volja v vsemogočno silo, ki si podjarmi svet in prodre skozi temo skrivnosti: Pest prahu, ki ga podi veter preko zemlje, dokler zopet ne pade na tla in se razprši, ko veter pojenja, pest prahu: slabotno, minljivo bitje, — skriva v sebi prasio, svobodno, neodvisno silo, ki je ni nikjer drugod, ne v divjanju morja, ne v mogočnosti gora, ne v gibanju svetov.

Pest prahu te lahko dvigne pred skrivnostnim vzrokom vseh stvari in govori:

»Ako vladáš kot svobodna, zavestna, stvariteljska sila, potem si kakor jaz, volja. Potem sem taká kot ti, tebi podobna. Ako pa vladáš kot slepa usoda, ako je človeštvo čreda sužnjev, ki krožijo v neskončnem prostoru, poslušni senci, ki ne pozna sama sebe, tedaj nisem to kot ti.

Vrni mi ime, ki sem ti ga dala! Zakaj ne na nebu, na zemlji ni nič večjega od mene!«

tev zrakoplovnega inventarja izbrala kot najprimernejšega, da ga pokaže Ameriki kot vzor solidnega, praktičnega in lepega izdelka.

★ Bolne žene dosežejo z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice neovirano, lagodno izpraznenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obbolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potem njihovih raziskovanj. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 8823

Iz seje ljubljanskega oblastnega odbora

dne 17. oktobra 1928.

Namestive: Za oblastne cestarje se namestijo: v sevniškem cestnem okraju: Anton Senica, Alojzij Trojar, Anton Kranjc in Jožef Božiček; v kočevskem cestnem okraju: Franc Hutter, Ivan Lobe, Anton Spiletič, Juri Jurjevič, Alojzij Stimec, Edvard Trope, Alojzij Zajec, Josip Morscher, Josip Herbst, Mihael Schlindra in Pavel Wittreich. Dve nezasedeni mesti pa se izpopolnita naknadno.

Uredbe: Oblastni odbor je obravnaval uredbo o preostroju okrajnih zastopov in odborov na ozemlju ljubljanske oblasti. Uredba je bila sprejeta z nekaterimi dopolnitvami za predložitev oblastni skupščini. Dalje se je razpravljalo tudi o osnutku uredbe o okrajnih blagajnah v ljubljanski oblasti, izveniški glavno mesto Ljubljano. Tudi ta uredba je bila sprejeta z nekaterimi spremembami; predložila se bo oblastni skupščini.

Gradbena dela: Glede na zgradbo deželne ceste II. reda Radohova vas—Selo—Šumberk se pooblašča cestni okrajni odbor višnjegorski, da prične z deli v lastni režiji. H gradbenim stroškom prispeva oblastni odbor 50%, ki se bodo izplačali na podlagi predloženih obračunov in tehničnega pregleda izvršenih del.

Podpore: Nakazanih je nekaj podpor iz postavke za prosveto in oddelka za javna dela.

OPOZORILO!

Obveščam p. n. občinstvo, da že dalje časa ni dobiti premoaga iz trboveljskega rudnika in da vsled tega trgovci s kurivom ne morejo izvršiti najbolj nujnih dobav. To stanje bo predvidoma trajalo še nadalje, ker je pomanjkanje vajonov sedaj še hušje, kakor je bilo pred nekaj tedni.

ZADRUGA TRGOVCEV S KURIVOM V LJUBLJANI.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Drevi imata nočno službo Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

★

○ Poročil se je včeraj tukajšnji poveljnik mesta gospod general Dragomir M. Popovič z gospodično Zinko-Desanko Sedej iz Ljubljane.

○ II. Prosvetni večer, ki bo danes ob 8 zvečer v dvorani Akademskega doma poleg Uniona bo posvečen našim mlajšim literatom. Svoje spise boro: pisatelj Narte Velikonja, Janez Jalen in pesnik dr. Anton Vodnik.

Maribor

□ Akademsko maša. Prihodnjo nedeljo pridiga ravnatelj tukajšnjega bogoslovja g. dr. Franc Ks. Cukala o temi: Odkod vera? Verniki se naprošajo, da pridejo točno ob četrtna 12 in da ne motijo s poznim prihajanjem.

□ Ljudski oder je organiziral letos, kakor smo že poročali, poseben dramatičen tečaj, ki se bo vršil od konca oktobra do začetka marca 1929 in sicer ob četrtnih od 8 do pol 10. Tečaj prične prihodnji četrtek 25. oktobra. Predava dr. Dornik o grški dramati. Dame in gospodje, ki imajo veselje do gledališke umetnosti, se vabijo, da javijo svoj pristop k Ljudskemu odru v pisarni Prosvetne zveze, Aleksandrova 6.

□ Zopet izginila dva. Že 10 dni je od tega, odkar je neznan kam izginil uslužbenec Sch. pri tukajšnji delavski pekarni. Vse poizvedbe za pogrešancem so ostale doslej brez uspeha. — Včeraj se je zopet oglasila neka kmetica z Dravskega polja na tukajšnji policiji ter naznanila, da je njen mož v mestu izginil. — V zadnjem času se ti slučajji »izginjanja« kar ponavljajo. Kakor smo zvedeli, so doslej vse poizvedbe za izginulim posestnikom Martinom Zamudo iz Stoječev pri Ptujju ostale brez uspeha.

□ Vinsko trgatve priredi kat. izobraževalno društvo v Studencih v nedeljo dne 21. oktobra ob 17. uri pri Gačniku.

□ Vsi upokojenci, ki posedujejo rdeče legitimacije, naj se nemudoma javijo v šoli Maribor gl. kolodvor v svrhu prolongiranja. S seboj naj prinesejo legitimacije in zadnji odrezek pokojnine, najkasneje do 20. oktobra.

□ Iz mestnega avtobusnega prometa. Prejeli smo v objavo: Po odredbi vel. županstva se je na progi Konjice—Celje vsled slabih mostov prepovedalo prevažanje potnikov v večjih avtobusih. Namesto teh se bo vršil odslej promet z manjšimi avtobusi in razen tega se uvede na progi Vojnik—Celje nova zveza s posebnim avtobusom po sledečem voznom redu: Odhod iz Vojnika ob 6.30, 8.15, 12.45, 17.30. Prihod v Celje ob 6.54, 8.38, 13.10, 17.51. Odhod iz Celja ob 7.45, 11.30, 16.10, 19.30 in prihod v Vojnik ob 8.10, 11.54, 16.34, 19.54.

□ Smrtna kosa. Umrla sta: Muršak Stefan, spovednik, star 38 let. Pogreb jutri ob 16 iz splošne bolnice. — Renner Alojzija, soproga poduradnika drž. železnice, stara 52 let. Pogreb danes ob 15 na mestnem pokopališču v Pobrežju.

□ Pouk v kuharju s plinom. Mestna plinarna v Mariboru je poslala po naročilu občinskega sveta nedavno v Karlsruhe v Nemčiji učiteljico kuhanja, da se izobrazi v kuharju s plinom. Dana se je sedaj vrnila in je interesentom za pouk v kuharju s plinom brezplačno na razpolago. One stranke, ki hočejo priti poprej na vrsto, naj to pismeno javijo mestni plinarni. Konsumenti, ki se zanimajo za to, bodo pravčasno obveščeni od plinarne, kdaj pride učiteljica kuhanja k njim.

□ Avtomobilna nesreča. K nočici, ki smo jo objavili pod tem naslovom v torkovi številki »Slo-

Prve posledice

prehlada so hripavost in kašelj.

Te neprijetne pojave odstranite

brzo s

KRESIVAL

Vstopnina: sedeži 3 Din, stojišča 2 Din, dijaki 1 Din.

○ Stanovanjski urad mestnega magistrata ne posluje vsled preselitve danes in jutri. Preseli se nasproti sedanjemu uradu v sobo št. 21.

○ Premestitev trga s krompirjem in zeljem. V ponedeljek, dne 22. t. m. se premesti trg s krompirjem in zeljem na debelo s Kreskovega trga pred Mestnim domom na Sv. Petra nasip, na leti breg Ljubljance od Zmajskega mostu do hiše štev. 27. Dvoz in odvoz se vrši pri Zmajskem mostu.

○ Stavbno gibanje v Ljubljani je bilo letos precej živahno in šele sedaj, na jesen, so prenehale prihajati mestnemu gradbenemu uradu prijave za nova poslopja. Med novo vloženimi prošnjami za stavbna dovoljenja so le take za male enodružinske hišice, večinoma na periferiji. Omeniti je vredno kvečjemu, da nameravajo Pogačnikovi dediči iz dosedanjega pritličnega gospodarskega poslopja v Frankopanski ulici zgraditi večjo dvonadstropno stanovanjsko hišo. Delo na dosedanjih zgradbah se je skoro povsod izredno pospešilo.

○ Redek slučaj brezvestnosti. Delavka Marijeta Strukelj iz Zelimej je hotela oditi v sredo popoldne iz Ljubljane domov. Prosila je neko kmetico, naj jo vzame na voz, v kar je ta privolila. Toda na lžanski cesti se je spustil konj v dir in Strukelja, ki se ni trdno držala na sedelu, je padla na tla ter se onesvestila. Neznana kmetica je tedaj brezvestno poglajala konja in se odpeljala, ne da bi se zmenila še kaj za ponesrečenko. Ljudje z lžanske ceste, ki so našli Strukeljevo še vedno nezavestno ležati na cesti, so jo dvignili in ji nudili prvo pomoč. Strukelja si je pri padcu spahnila desni bok in je morala v bolnico.

○ Kolesarske tatvine. Kljub temu, da je najnevarnejši kolesarski tat Ivan Pistotnik že dva tedna za varnim omrežjem, kolesarske tatvine le nočejo pojenjati. Na Sv. Petra cesti pred hišo št. 35 se je neki tat polastil kolesa trgovca Julija Zupana. Kolo je bilo znamke »Adler« in vredno 1500 Din. — Zidarskemu mojstru Ivanu Skokanu je zopet drug tat odpeljal iz veže v Pražakovi ulici št. 3, 1500 Din vredno kolo, znamke »Jogo«. Neznani tat si je menda zaželel kolesa, ki ga je spravil zidar Matija Brajer iz Bizovika na Kette-Murnovi cesti. Ker kolesa ni mogel odpeljati, je pa ukradel svetiljko, vredno 100 Din.

○ Vse naše bravce in občinstvo opozarjamo na inserat modne trgovine Marije Bajde. Studentova ulica 11.

○ Fini sladki sromeljski mošt se toči v renovirani gostilni Mencinger na Sv. Petra cesti 43. Odprto do polnoči.

venca in ki je izšla iz našega mariborskega uredništva, spročamo resnici na ljubo, da g. ravnatelj Kubichta ni bilo pri avtu, ki ga je vodil njegov sofer, ter da je avto utrpel le neznatne poškodbe.

□ Takoj dobi delo lončar. Zglasiti se je pri tukajšnji Borzi dela.

□ Podjetna Barba. Včeraj smo poročali o kmetiču iz Kamnice, ki ga je v neki gostilni na Korški cesti osmubila neka Barba za 5500 Din, uro znamke »Omega« ter zlato veržico, vredno 2000 Din. Kakor smo še naknadno zvedeli, si je Barba na račun svojega bogatega plena privoščila majhen luksus. V štacuno je šla in si tam nakupila sukna za obleko in platna za perilo; pa čevljičke! Najmodnejše. Seveda se je oglasila takoj tudi pri modistini ter si omislila lep klobuček po najnovjši fazoni. Vse skupaj pa je lepo spravila v nov kovček, ki si ga je tudi nabavila na račun ubogega oskubljenega kmetiča Ub-ga Barba! Sedaj pa bo sedela; »scopus delictus« pa se je izročil sodišču.

Celje

○ Mednarodna uradniška komisija za izdelavo direktne jugoslovanske-čehoslovske tarife posluje v Celju od 15. t. m. dalje. Prvi dan so se posvetovanja vršila v klubovi sobi Celjskega doma, ki pa se je izkazala za delo komisije kot neprimerna in sedaj se vrše posvetovanja v mestni posvetovalnici. Komisijo tvorijo višji uradniški železniških uprav Čehoslovske, Jugoslavije, Madjarske in Avstrije, pričakuje pa se še prihod zastopnika Nemčije. Komisija ima predvsem nalogo pripraviti elaborat za širšo konferenco, ki se bo vršila. Ugotovila bo postaje v Jugoslaviji in Čehoslovaški, od in do katerih bodo veljali direktni tarifni stavki, ter robo, za katero bo tarifa prišla v poštev. Sporedno s tem delom se vrše tudi priprave za izvršitev tako zvane jadranske tarife s CSR t. j. tarife za prevoz robe iz CSR v naše pristaniške postaje. Delo komisije bo trajalo najbrže do 27. oktobra t. l.

○ Postajališče na Teharjih. Teharje ima izredno razvite zveze s Celjem. Tam stanuje danes vsled pomanjkanja stanovanj v mestu danes že lepo število v mestu uslužbenih uradnikov in delavcev. Poleg tega poseja mnogo teharskih otrok mestne šole. Izvzeti tudi ni živahnega tržnega prometa med mestom in Teharji. Ze svoj čas se je delalo na to, da dobi Teharje ob križišču železnice in okrajne ceste pri gostilni Tlaker postajališče, ki bi bilo brez dvoma močno obiskano. Postaja Store je namreč od tega živahnega kraja že toliko oddaljena, da za Teharje ne pride v poštev. Zato je sedaj teharski občinski odbor znova načel vprašanje postavitve postajališča in gotovo bo v tem stremženju deležen podpore vseh merodajnih faktorjev. Seveda pa bo mogoče doseči postajališče le, ako bodo krajevni faktorji pripravljeni s svoje strani doprinesiti primerne žrtve.

○ Zalni dan v spomin padlih in umrlih vojnih žrtv praznuje krajevni odbor združenja vojnih invalidov v Celju dne 20. t. m. V ta namen se bo brala jutri ob 8 zjutraj v župni cerkvi Sv. Danijela sv. maša zadušnica, h kateri so vabljene vse državne in javne korporacije.

Pustolovščine in tatvine Ivana Pistotnika

Prejšnji teden smo že v dveh noticah poročali, da se je v zanke ljubljanske policije zapletel prav nevaren čilek, takorekoč »težka riba«, kakor pravijo takemu v tatinskem žargonu. In tak naslov nosi šele 28 letni Ivan Pistotnik, doma iz Okonine pri Gornjem gradu in pristojen v Mozirje pri Celju. Odsedel je je že skoro polovico svojega življenja v ječi. Sedaj pa se je novih njegovih tatvin in vlovov zopet toliko nabralo, da bo za več let dovolj. Po šestih tatvinah se je Pistotnik ujel v Ljubljani, ko je hotel 6. oktobra odpeljati v Kolodvorski ulici kolo upokojenemu stražniku Josipu Badaliču in so ga ob tej priliki ujeli. Na policiji pa se je legitimiral z delavsko knjižico in z domovnico na ime Janez Prisljan, pristojen v Šmarje pri Jelšah. No, po dolgih »vintanjihe« je g. Močnik, ki ga je na policiji zaslišal, le »zvinčal« iz njega pravo ime in nekaj tatvin. Dober teden pa je bil potreben, da je Pistotnik priznal še vse ostale tatvine, ki jih ima na vesti. Pri preiskavi so našli v njegovih hlačah dva recepta na ime Josip Stipic, krojača v Vrhovski vasi pri Cerkljah ob Krki. In na podlagi ravno teh receptov so ugotovili njegovo identiteto ter da je bil 13. decembra 1923 obsojen pred okrožnim sodiščem v Mariboru na šest let težke ječe. Ali Julija 1927 se je naveličal hudega življenja v kaznilnici, ter pobegnil od dela na polju.

Pistotnikovo »delovanje« v Avstriji.

Veselo se zlate svobode je bil mahniti kar v kaznilniški obleki proti Pohorju in premišljeval, kje bi prišel do bolj moderne obleke. Vlomil je torej nekje blizu Mislina v Savinjski dolini v samotno kmetško hišo in odnesel potrebno mu vrhno suknjo, nekaj denarja in jedil. Nato je krenil preko Slovenjgrada, Guštanja in Prevalj v Avstrijo. Blizu Velikoveca je zopet vlomil v neko hišo, ukradel kompletno obleko, klobuk, čevlje, perilo in 45 šilingov v denarju. Ročno se je v bližnjem gozdiču preoblekel, vso staro kaznilniško obleko pa je kot neprijeten spomin vrgel v Dravo. Ogledal si je še Celovec in Vrbsko jezero, nato pa odšel preko Vrbe v Beljak, kjer je 30. julija 1927 — sedem dni po svojem begu — tretjič vlomil in sicer v neko vilo. Ukradel je tam 2800 šilingov denarja ter se nato odpeljal v Judenburg. Denar je imel, obleko je imel, manjkalo mu je samo ženske. Seznanil se je tam torej v zakotni kavarni z neko žensko in odšel z njo v Celovec, kjer je ostal tri dni. Nato se je vrnil v Judenburg in tam brž zmaknil v kolodvorski čakalnici majhen usnjat kovček, v katerem je bilo 8600 šilingov (blizu 70.000 Din), dalje zlata verižica, zlata ura in prstan z briljanti. Odšel je tri postaje ob progi, vrgel spotoma kovček proč in se odpeljal v Leoben, kjer je vso ukradeno zlatino prodal zlatarju za 500 šilingov.

Njegovo tatvinsko rokodelstvo mu je neslo dobro in že je imel prav čedno vsotico denarja. Odpotoval je kot gospod v Gradec, kjer se je za štirinajst dni nastanil v gostilni »Pri soluncu« pod imenom Johann Ferenze, krojaški pomočnik. Ali mirno življenje ni bilo zanj. Vrnil se je proti meji in v Eibiswaldu je zvedel za skrito skladišče tihotapev v neki baraki. Ni dosti pomišljal, temveč je kar naslednjo noč vlomil v barako in odnesel od tam tri nahrbtnike, polne saharina in slivovke, težke skupaj 60 kg.

Pistotnik se vrne v Jugoslavijo.

Drzno in brez obotavljanja je prekoratil mejo in v Brezno je prodal tihotapev ukradeno blago neki ženski za 16.000 Din. Nato se je nekaj časa klatil od Celja proti Zagrebu, Belgradu in bolgarski meji, kjer je skušal preiti v Bolgarijo, kar pa se mu ni posrečilo. Zopet se je potepal po Vojvodini in Slavoniji, nato odšel ogledovat v Rogaško Slatino, če bo

tam kaj za »ruknite«. Tega ni bilo in odšel je zopet na znano mu Pohorje, kjer je v bližini Sv. Lovrenca vlomil v samotno kmetško hišo in našel v hiši listino z 8774 Din denarja ter staro vojaško odpustnico, ki mu je prišla ravno prav, kajti bil je brez dokumentov.

Pistotnik gre v Italijo.

Z vlakom se je vrnil v Celje, od tu pa odpotoval naravnost v Logatec in Hotedersko, kjer je prekoratil mejo. Le malo ga je mikalo biti v večnem strahu pred italijanskimi karabinerji in fašisti in ko si je ogledal Gorico, Solkan, Trst in Postojno, se je

vrnil v Jugoslavijo.

Tu se je spomnil svojega starega prijatelja Josipa Stipice, krojača v Vrhovski vasi pri Cerkljah ob Krki, s katerim sta bila zaprti v mariborski kaznilnici, in ga je šel obiskat. Imel pa je sitnosti z raznimi ljudmi, kajti staro vojaško odpustnico je izgubil, druge legitimacije pa tudi ni imel. Mahnil jo je torej preko Brežic v Šmarje pri Jelšah, kjer je ponovil vlomil v občinski urad, ukradel dve štampiljki in nekaj tiskovin. Nato je spisal lepo prošnjo na znano celjsko knjižarno za štiri delavske knjižice, pritisnil občinski pečat, župana pa kar sam podpisal. V Celju je res dobil zahtevane dokumente in si nato kar sam »izstavil« delavsko knjižico in domovnico.

Pistotnik gre v Nemčijo, kjer ga pa zavrnejo.

V Poljčanah se je nato seznanil z nekim Francem Krulejem, s katerim sta sklenila oditi na Württenbersko. Prišla sta do Monakova. Tu so Pistotnika vrnili v Avstrijo. Krulej pa je res pobegnil proti Württenberski. Pistotnik se je preko Jesenice vrnil v domovino ter tu beračil, se potepal in seveda vneto kradel. Odšel je v Dalmacijo, kjer si je s ponarejeno delavsko knjižico izprosil pri občinskih uradih nekaj podpore na račun svoje »pristojne občine« v Šmarjah pri Celju.

Pistotnik se spravi nad kolega.

Nato se je priklatil v Ljubljano in tu ukradel pred Vilarjevo pekarno v Šiški moško kolo. Prodajal ga je nekje blizu Celja. Dne 10. septembra pa je ukradel na Ježici iz veže gostilne Ahlin zopet eno kolo, last Josipa Prašnikarja, in ga prodal v Draži vasi pri Konjicah. Kolo je policija sedaj zaplenila. Naslednjega dne pa je iz gostilne Čekec v Gaberj pri Celju ukradel zopet moško kolo. To kolo pa je prodal v Senčurju pri Kranju. Tudi to kolo je policija zaplenila. Koncem prejšnjega meseca je vlomil v neko žago pri Braslovčah ter našel tam suknjo, v suknji listino s 3240 Din in srebrno verižico. Le malo dni kasneje je v Ljubljani ukradel v gostilni pod Lipo moško kolo, last Albina Vrhovca, in ga prodal v Šmartnem v Tuhinjski dolini. Dne 3. oktobra je v vasi Levcu pri Celju ukradel zopet moško kolo in ga prodal nekemu delavcu v Zalcu. Nato je vlomil v vasi Javorje pri Ljubnem na žago lesnega trgovca Kolenc, našel pa je tam le šest britev in troje strojev za striženje las. V Wildonu pri Gradcu je ukradel mimogrede pri nekem skoku v Avstrijo suknjo z listino, v kateri je bilo 2000 šilingov. Izvršil pa je seveda tudi nekaj kolesarskih tatvin. Ko pa je hotel v Ljubljani ukrasti tretje kolo, je padel policiji v pest.

Skupno je v Jugoslaviji pokradel za okrog 25.000 Din stvari in gotovine, v Avstriji pa za 15.000 šilingov (150.000 Din). To pa je le ono, kar je priznal sam in kar je policija ugotovila, da je res. Mnogo tatvin pa je Pistotnik še izvršil, o katerih najbrže ne bo nikdar nič prišlo na dan.

Ljubljanska policija je Pistotnika izročila deželnemu sodišču v Ljubljani, to pa ga je poslalo v zapore okrožnega sodišča v Mariboru.

Gospodarstvo

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurzi: Okružni Savez zemljoradniških združenj za okrog smederevski (prijaviti do 13. nov.); Radojko Stuković, Trnava (do 24. okt.); Jovan A. Valović, trgovec, Zaječar (do 12. nov.); Jovan S. Popović, trgovec, Zaječar (do 14. nov.); Jovan M. Simić, trgovec, Negotin (do 13. nov.); Dušan R. Ostojić, opančar, Kosjerić (do 13. nov.); Cvetko P. Gajić, trgovec, Sabac (do 20. okt.); Milan M. Popović, trgovec, Sabac (do 21. okt.); Dušan Laušević, Sel, Crnobarski (do 23. okt.); Bene Hajduško, trgovec, Subotica (do 31. okt.).

Odsvojitvena prepoved: Matija Wissiak, prot. trgovec v Osljku; Aleksander Švare, neprot. trgovec v Slatini in soproga Olga.

Odprava konkurza: Metra, združene tvornice trakov in pramenov d. d. v Ljubljani (sklenjena prisilna poravnava); Alojzij Pungertič, Skocijan (sklenjena prisilna poravnava).

PRODAJNI URAD TOVARN BARV.

V Ljubljani je bila že poleti osnovana družba: Prodajni zavod združenih tovarn barv d. z. o. z. v Ljubljani, ki je bila 15. sept. vpisana v trg. register in sedaj šele je to objavljeno v »Uradnem listu« (17. oktobra).

Družba nakupuje sirovine in material za izdelovanje barv in prodaja barve družbenikov. — Družbeniki so naslednje tovarne: Savinjska tovarna barv in lesnih izdelkov Alojz Gorihar in drug v Mozirju, Jub, tovarna barv, d. z. o. z. v Dolu pri Ljubljani, Bistra, kemična tovarna olja, lakov in barv, d. z. o. z. v Domžalah in Moster, tvornica laka in boja, d. d. v Zagrebu.

ZBOLJŠANJE LETOSNJEGA VINSKEGA PRIDELKA.

Vel. župan ljubljanske oblasti objavlja naslednji razglas o izboljšanju letošnjega vinskega pridelka: »Zaradi v splošnem slabe zoritve grozdja je pričakovati letos tudi v ljubljanski oblasti glede na kakovost večinoma bolj slab vinski pridelek, zato je potrebno, da se ga z dopuščenimi sredstvi kolikor mogoče zboljša, in sicer v prvem redu s slajenjem. Glede na to dovoljuje vinskim producentom na podlagi § 5 vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210 izjemoma splošno in prosto slajenje letošnjih vinskih mostov v ljubljanski oblasti, in sicer za moste iz navadnih (domaćih) vrst grozdja, ki imajo izpod 14 odstotkov sladkorja z največ 3 odstotki, a za one iz finih vrst grozdja, ki imajo izpod 17 odstotkov sladkorja z največ 4 odstotki čistega konzumnega (navadnega) sladkorja. Rjavi, takozvani ameriški sladkor se v to svrhu ne sme uporabljati. Sladkor je treba v mostu raztopiti in ne v vodi. Slajenje je treba izvesti takoj, čim grozdje zmastimo oziroma sprešamo, tedaj pred kipenjem ali vsaj med kipenjem mosta, najkasneje pa do vstega 15. novembra t. l. Zaradi te splošne dovolitve slajenja ni treba nobenemu vinogradniku v tukajšnji oblasti vlagati posebne prošnje za slajenje mosta, ki so ga nakupili, posebno dovoljenje od pristojne politične oblasti v smislu odredbe z dne 18. marca 1914, št. 12.264.« — Za velikega župana: Dr. Andrejka, l. r.

ZAVAROVANJE DELAVCEV.

SUZOR je izdal lepo obširno knjigo pod naslovom: »Sredinski ured za osiguranje radnika u Zagrebu 1922—1926.« Knjiga vsebuje 13 razprav o delavskem zavarovanju v naši državi izpod peres prvovrstnih strokovnjakov na tem polju: Uvod (dr. Marko Bauer); Soc. zavarovanje v kralj. SHS (Milan Glaser); Osnovni principi našega zakona o zavarovanju delavcev (dr. V. Helebrant); Odnos države in njeni interesi v del. zavarovanju (dr. M. Ježić); Mednarodna organizacija dela (Milan Glaser); Pokritje stroškov v del. zavarovanju (Rad. Matjašić); Naknada škode v nesrečah delavcev (Fr. Visintin); Tablica nevarnosti in uvrščanje poslov v nevarnostni razred (Janko Močiček); Sodelovanje zdravnikov v zavarovanju za slučaj nesreče (dr. O. Weiss); O organizaciji dela za preprečenje nesreč in boleznih (ing. Drag. Domanjko); Bolezni in umrljivost članov Suzora 1926 (dr. Z. Hahn); Alkoholizem in del. zavarovanje (Bran. Haberle); Statistike o del. zavarovanju (Radovan Matjašić); Nova zgradba Suzora v Zagrebu (ing. Bran. Iveković). — V drugem delu so zbrani podatki o poslovanju Suzora: organizacija zavarovanja, zaključki računov in izkazi o poslovanju Suzora od 1922 do 1926, nadalje statistika o delu Suzora; ministristvo socialne politike; knjiga vsebuje imenik vseh članov samouprave, uslužbenecv in zdravnikov Suzora in njegovih mestnih organov, teritorialno razdelitev Suzora in mestnih organov. Zanimiv in važen je pregled zavarovanega delavstva in prebivalstva SHS. Končno so objavljeni najprejnejši računi in statistični podatki s slikami ustanov Suzora, njegovih mestnih organov in zdravstvenih zavodov. — Knjiga ima 650 kvart-strani, 166 slik, mnogo diagramov in kart ter stane 100 Din.

★

Prva krajevna zadruga za poljedelski kredit v Sloveniji. V Pišecah je bila ustanovljena krajevna zadruga za poljedelski kredit na podlagi zakona iz leta 1925. To je prva zadruga, ki je na temelju tega zakona v Sloveniji vpisana v zadrzni register. Ustanovitve ni narekovala fiktivna potreba, ker v Pišecah že obstoji ena kreditna zadruga. Zdi se pa, da si ustanovitelji preveč obetajo od državnih kreditov. V Sloveniji moramo smatrati take zadrge le za poizkuse, ki pa bodo ostali vedno osamljeni, ker ne bodo mogli pokazati večjih uspehov kot naše zadržištvo, ki sloni na samopomoči.

Izpremembe v trg. registru. Vpisi: Schimmel & Co, d. z. o. z. v Celju, izdelovalec eteričnih olj, esenc itd. (1 milj. Din); poslovođe: H. T. Fritzsche, Karl Claus, Volko Arko; Piš in drug, d. z. o. z. v Domžalah, lesna industrija in trgovina, (25.000 Din, Ivan Piš); Jugoslovansko pleskarsko podjetje v Ljubljani, d. z. o. z. (100.000 Din, Karl Stampfel, Mihael Glaesner); Milan Mihaljevič, izdelovalnica brezalkoholne pijače »Chabene« v Ljubljani.

ljani d. z. o. z. (5.000 Din, Milan Mihaljevič); Franjo Novak & Komp., Ljubljana; Mlekoprodukt, prodajna centrala dolenske industrije sira in mlečnih proizvodov, d. z. o. z. v Novem mestu (15.000 Din, K. Mahorčič); Rozman & Puncer, trgovina z mesnimi blagom v Slovenjgradu (V. Rozman in V. Puncer). — Izbris: Kestelic & Zabkar v Ljubljani (opustitev); Franc Calcarl in brat, trgovina z lesom v Škofji Loki (odpravljen konkurz).

Iz premembe v zadržnem registru. Vpisi: Kovinarska nabavna zadruga v Lescan, r. z. z. o. z.; Lesna zadruga v Lučah, r. z. z. o. z. Izbris: »Mali štedilje« v Ljubljani, r. z. z. o. z. (končana likvidacija).

Borzo

18. oktobra 1928.

DENAR

Današnji devizni promet je bil srednji, do zaključkov je prišlo samo v 5 devizah. Skoro vso potrebo je krila Narodna banka, ker je bilo privatno blago zaključeno samo v devizi Newyork (v manjši količini). Izmed tečajev je omeniti oslabljenje Londona, zlasti pa Dunaja, dočim je bil Trst čvrstjši.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

18. oktobra 1928.

	povpraš	pon	srednji	sr. 17. X.
Amsterdam	—	2282.75	—	—
Berlin	—	1356.—	—	1355.75
Bruselj	—	791.39	—	—
Budimpešta	—	993.10	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	795.50	801.50	800.—	800.54
London	275.78	276.58	276.18	276.21
Newyork	56.84	57.04	56.94	56.94
Pariz	—	222.36	—	—
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	298.15	298.25	—	298.—

Zagreb. Berlin 1354.33—1357.33, Curih 1094.10 do 1097.10, Dunaj 795.50—801.50, London 275.78 do 276.58, Newyork 56.82—57.02, Pariz 221.36—223.36, Praga 168.37—169.17, Trst 297.10—299.10.

Belgrad. Berlin 13.515—13.575, Budimpešta 9.916—9.946, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 7.985—8.015, London 275.78—276.58, Newyork 56.80—57, Pariz 221.326—223.326, Praga 168.37—169.17, Bruselj 78.98—79.28.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.76, Budimpešta 90.55, Bukarešt 3.13, Dunaj 73.01, London 25.1975, Newyork 519.50, Pariz 20.285, Praga 15.395, Trst 27.215, Solija 3.75, Varšava 58.20, Madrid 83.80.

Trst. Zagreb 33.58—33.55, London 92.50—92.58, Pariz 74.55—74.65, Newyork 19.05—19.06, Curih 367.55—367.65.

Dunaj. Belgrad 12.50%; dinar 12.46.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljubljanska kred. 128 den., Prastediona 920 den., Kred. zavod 175 den., Veveč 110 den., Kranjska ind. 295 den., Ruše 200—280, Slavonska 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 437.50—438, kasa 437.50—438, termini: 11. 442—445, 12. 447—447.50, 2. 1929 s kup. in promeso 453—459, 7% inv. pos. 55.50—56. — Bančni pap.: Hipo 58—58.50, Poljo 17.50, Hrv. 58, Kred. 85—88, Jugo 88—88.50, Lj. Kr. 126, Narod. 7100, Prasted. 920—925, Srpska 151—152, Zem. 120—140, Obrt 88—39, Kat. 36. — Ind. pap.: Guttman 200—205, Slavonia 6—6.25, ced. 5.50—6.25, Slavice 100—105, Danica 150—100, Drava 540—590, Sečerana 480—485, Osj. ljev. 185, Brog. vag. 85, Union 300, Ragusea 480—485, Trbovlje 482.50—495, Veveč 110—115, Nar. šum. 20, Piv. Sar. 280, Narod. Mlin. 19.50.

Belgrad. Narodna banka 7010—7100, Izvozna banka 1905, Bel. zad. 7000, 7% inv. posoj. 84.75—85.25, agrari 56—56.50.

Dunaj. Podon.-savska-jedran. 85.50, Zivno 124.65, Alpine 43.25, Trbovlje 61, Kranjska industr. 37.90, Ruše 33, Slavex 12.20, Slavonija 0.65.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je v glavnem neizpremenjen. Baška pšenica se še vedno ponuja le sporadično in je izpod 255 Din baška nakl. post. ni mogoče dobiti. Sremska pšenica, ki se trguje zelo živahno v Hercegovino in Dalmacijo velja 257.50 Din. Pri nas se konzum krije le sproti. Koruza inzulanka medljumska se ponuja po 180 Din Cakovce, vendar zanj radi ceneje laplatske koruze na Kranskem ni zanimanja, ker ne konvenira. — Ječmen 65 kg velja 290 Din, oves 255 baška nakl. postaja. Mleviski izdelki neizpremenjeni.

V Ljubljani notirajo: Dek. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., dob. prompt., plač. 30 dni); pšenica bač. 78—80 kg 2% 302.50—305, okt. 302.50—305, nov. 307.50—310, moka og vag bl. fko Ljubljana 430—435, rž 78—74 kg, uzanačena 295—297.50, oves bč. 317.50—320, ajda zdrava domača 300—305, ječmen bč. 70—71 kg, 315—317.50.

Zaključek en vagon koruze. — Tendence je neizpremenjena. Budimpešta. Tendence: medla. Pšenica: marec 28.50—28.86, zaklj. 28.36—28.38; maj 29.18—29.08, zaklj. 29.09—29.08; okt. 25.56, zaklj. 25.80—25.86; rž marec 27.18—27.12, zaklj. 27.12—27.14, maj 27.80—27.56, okt. 25.16—25.10, zaklj. 25.08—25.10; koruza maj 29.60—29.66, zaklj. 29.66—29.68, julij 30.20—30.24, zaklj. 30.24—30.26.

Novi Sad. Pšenica bč., gr. bč., bč. po., sr. 252.50—255, bn. bn. Vrsac 347.50—250; ječmen 255—280; oves bč. sl. 250—252.50; koruza dec. jan. 260—265, marec-april 287.50—292.50, april-maj 242.50—295, sl. sušena 290—295; moka 0 g 357.50—367.50, 2 337.50—347.50, 5 317.50—320, 6 270—280, 7 250—260, 8 205—215. Promet: 115 vag. pšenice, 8 moke, 27% koruze, 1 ječmena, 3% ovs. 3 otrobov, 1 fižola.

Lesni trg

Na ljubljanski borzi je bilo zaključenih pet vagonov drv in en vagon oglja. — Tendence ne izpremenjena.

ZVIANJE CEN MILA.

Ker so se v zadnjem času cene sirovin za izdelovanje mila močno povišale, so sklenile naše tovarne mila, da z 12. t. m. povišajo cene mila za 0.50 Din pri kg. Položaj za sirovine je na svetovnem trgu še nadalje čvrst in ni pričakovati v kratkem povišanja.

Dopisi

Kamniki

Starešinstvo mestne občine je v svoji seji sklenilo, da podvzame vse korake da obdrži v mestu finančne urade, ker obstoji nevarnost, da se isti preseli v Domžale, ako ne bi bilo na razpolago uradnih prostorov vsaj toliko kakor dosedaj. Starešinstvo je za prvo silo sklenilo, da bo prispevalo k najemnini finančnih uradov, ki je slednjim povišana; za kasneje pa mora gledati na vsak način, da nakupi in priredi primerno stavbo za nastanitev vseh državnih uradov. Nekateri uradi imajo take uradne prostore, da je skoro izključeno redno uradovanje. Tako se ob dohodu vlaka na poštnem uradu stiska v edini mali uradni prostor 10 uslužbenecv, pa ni mogoče dobiti boljšega loka kljub vsem prizadevanjem. Zato je sklep mestnega starešinstva vse hvale vreden in tudi tako nujen, kakor zlepa ne kaka zadeva v mestu.

Na naslov poštne uprave. Pod tem naslovom smo priobčili v »Slovenec« pred tednom dni notico, da je bila neki stranki v neposredni bližini Kamnika dostavljena brzojavka, ki je rabila iz Amerike 24 ur, šele v 48 urah. Kakor smo se informirali, je bila ta vest netočna in ne izvira omenjena brzojavka iz zadnjih časov, ampak se je to zgodilo že pred tremi leti in ne zadnje poštne uprave v Kamniku pri tem nobena krivda. Pač pa je vzrok temu nedostatku dejstvo, da se v okoliših občine ne dostavlja pošta dnevno. Radi tega smo že zadnjič apelirali na pošto upravo in danes ponovno prosimo vse merodajne faktorje, da store vse in nastavlajo še enega poštnega sla, ki bi to vsakodnevno dostavo opravljal.

Novo mesto

Gogoljeva »Zeniteve«. V soboto, dne 20. t. m. vpriprave novomeški akademiki pred odhodom na svoja študijska mesta Gogoljevo komedijo »Zeniteve«. Ker je čisti dobiček namenjen ustanovitvi obče štaltnice, je želja, da bi se občinstvo te vpriprave v čim večjem številu udeležilo.

Metlika

Slana ali mraz, kakor pravimo tukaj, je kar z vso silo pritisnil. Ta bo tudi vse sezoril, kar še ni zrelo. Listje z dreva kar kupoma odpada. Takih slan ali mraza že dolgo ne pomnijo stari ljudje v naših krajih. Martinsko leto, ki najde vsako leto še zeleno listje na trti, ne bo leto ničesar več dobilo. Sicer pa letina v splošnem, kakor je med letom kazalo, da bo slaba, še ni preslaba v nobenem oziru. Vsega se je še pribralo. Celo krme za živino, ki bo morda še najbolj občutila letošnja suša, se bo še dobilo, ker je vse po deževnih nallivih odgnalo, samo težava je s sušenjem.

Pretep. Preteklo nedelja sta se dva malo sprla in eden je brž s pipcem rešil zadevo, ki sta jo imela pri kurtah. To je bilo na Suhorju. Vendar po mnenju zdravnika rana na nogi ni nevarna.

Trbovlje

★ Na pritožbo tukajšnjega »Društva rudniških upokojencev« z dne 7. maja 1928, glede odteglaja uslužbenega davka upokojencem, je generalna direkcija davkov z rešenjem št. 745.12 ex 1928 odločila, da rente, ki jih izplačuje pokojniški urad za nameščence svojim članom, niso zavezane uslužbenemu davku.

★ Oddelek finančne kontrole uraduje v hiši g. Kmet-Tratinik poleg Društvenega doma.

Dobova. Razširjenje dobovske postaje je nujno potrebno. Znano je, da vstopi na dobovski postaji vedno največ potnikov skoro od Zidanega mostu do Zagreba. Potniški promet redno narašča, posebno ob času sezone. Dnevno se tu drena okrog 100 potnikov, tako da je celo peron premajhen, kaj šele čakalnica, kamor gre v najboljšem slučaju 40 ljudi; ob času sezone pa je potnikov tudi 300 in še več. Pa pride dež in ploha, kam naj gremo, primorani smo biti na dežju. Ze zdavnaj je bila dolžnost merodajnih faktorjev, da bi se bili zainteresirali za to najbolj prometno točko na tej progi. Prosimo merodajne faktorje, posebno g. narodnega poslanca dr. Gosarja in oblast. poslanca g. Tratinika, da zastavita vse sile in s svojim vplivom pomoreta, da se kmalu zgradi v Dobovi večja postaja, ki bo odgovarjala kraju in prometni izletišnici in kopališki točki. Zadržaja postaja Slovenije v smeri proti Zagrebu je Dobova in ne bi smela tako izgledati.

Vavta vas. Ta teden so odšli za sredo v Argentinijo 4 fantje. Vsi so doma iz dobrih hiš — deloma tudi izučeni rokodelci in tukajšnja lesna industrija nudi vsakemu dovolj poštenega zaslužka, vendar jih je nekda sila izvažila v tujino. — Vinski pridelke je še precej zadovoljiv. Še boljše bi bilo, če ne bi bilo ob trgatvi toliko dežja. Dež je škodil količini, zlasti pa kakovosti pridelka. — Naše ceste so ob deževju tudi take, da bodo postale že svetovno znane. Ali ne bi bilo dobro, če bi se cesta od postaje v Straži do mosta tlakovala z granitnimi kockami? Morda bi se dobila v ta namen tudi podpora od države in obl. odbora. Taka poprava bi nekaj zalegla, navadno posipanje pa ne velja nič in stane ravno toliko.

Mirna peč. Naša župna cerkev, ki so jo začeli zidati neposredno pred izbruhom svetovne vojne in je bila posvečena 15. aprila 1917, je dobila letos v jeseni dva nova bronasta zvonova, katerih večji je posvečen Brezmadežni, manjši na sv. Mali Tereziji. Zvonova, ki ju je vliila ljubljanska zvonarna, je na angelsko nedeljo slovesno posvetil novomeški prost g. K. Čerin. Tako ima mirnopeška župna cerkev popolno zvonjenje, saj sta bila že v povojnih časih nabavljena veliki bronasti zvon, posvečen sv. Kancijanu, ter manjši železni. — Zaradi uspešnega prizadevanja za dozidavo župne cerkve in za nabavo novih zvonov ter unostevajoč nesebično vztrajno pastirovanje v težki mirnopeški župniji, je prevzvišeni gospod knezoškof odlikoval župnika g. Antona Zoreta, ki je letos obhajal

Sveta življenje in vrvenje

Dramatično zračno potovanje

Poročila o prvem preokooceanskem poletu »Grofa Zeppelina« si dokaj nasprotujejo. Pruski notranji minister Gagesinski pozna samo hvalo za lepoto, varnost in udobnost zračne vožnje in omenja nezgodo s krmilno ploskvijo samo mimogrede. Drugače pa se glase

Prof. dr. Thomas Mann, znameniti nemški romani-pisec, ki je kandidat za Nobelovo nagrado.

poročila raznih časnikarjev. Tako javlja poročevalec »N. Fr. Presse«:

»Sobotni pripetljaj s stabilizacijsko ploskvijo je pravcata umetniška smola. Konstrukcija zrakoplova se je sicer prav pri tem pripetljaju izkazala kot popolnoma porabna, vendar se bo le govorilo o naši smoli, o naših klicih na pomoč in naši namišljeni nemoči nasproti elementom.

Vsekakor nobeden izmed udeležencev ne bo nikdar pozabil onega dopoldneva in ur, ko smo viseli med upom in strahom. Sreča, da dr. Eckener dogodka ni skušal prikriti, marveč je sam prišel naznaniti v potniško kabino, kaj se je zgodilo. Skušal nas je pomiriti in se šalil, toda za šalo vendarle nikdo ni bil razpoložen in dr. Eckener sam pač najmanj.

Kako je prav za prav bilo? Vozili smo z veliko brzino preko vodne planjave. Doživeli smo bili prekrasen solnčni izhod ter se kratkočasili, ko je nenadoma nastala silna nevihta in v eni sami minuti narasla do viška. Zrakoplov je omahoval sem in tja — sedaj je molil nos skoraj navpično navzgor in hipno nato zopet navzdol. V kabinah je popadalo vse navzskriž. »Grof Zeppelin« je plesal kakor žoga v igri vetrov. Potem pa se je vihar polagoma polegel in vse je bilo zopet dobro. Kdaj in kako se je raztrgala stabilizacijska ploskev, kje in kakšna je bila napaka, ne bi mogel nihče povedati.

Neko drugo poročilo pravi: Ko se je raztrgal spodnji del stabilizacijske ploskve, izprva ni nihče vedel, kaj se je z zrakoplovom zgodilo. Motorje so ustavili. Nato so prazno ogrodje ploskve za prvo silo zamašili z odeljami, da bi preprečili, da bi se ne raztrgal še zgornji ovoj.

Ker se je radi te nezgode vožnja znatno podaljšala, so posla živila, pijače in tudi voda; potniki so se morali zadovoljiti z zmanjšanimi deleži in zelo trpeli zlasti vsled hude žeje. Nasprotno je pa bilo za gorivo tako obilo preskrbljeno, da bi bilo po 112 urni vožnji zadostoval še za 65 ur.

Življenje na krovu je bilo drugače zelo prijetno. Dolgočasje pri zračni vožnji ni. Brezmejna vodna puščava ima vedno svoje posebne čare. Včasih leži kakor krotka ženska, ki ne bi mogla nikomur skriviti lasu, toda kadar zdivia, je kakor rjoveča zver. Obed je zbral

vse za mizo, kakor doma pri materi; samo kave ni bilo. Trda je bila prepoved pušenja, toda udati se je bilo treba in marsikomu je ta tobačni post na zdravju koristil. Domače je bilo tudi pri večerji, ko je vsak dobil kruh s surovim maslom, narezek in čaj. Po večerji so gostje radi obiskali poveljniško gondolo ali opazovali dr. Eckenerja, kako je z ganljivo skrbnostjo spravljal spat svojega — kanarčka, ki naj bi mu na vožnji prinesel srečo...

Spalo se je na zrakoplovu izvrstno, ker je plul zrakoplov popolnoma mirno in ni bilo čutiti najmanjših tresljajev.

Pri vsem tem pa so bili vsi potniki veseli, ko so začutili pod seboj zopet trdna tla in dr. Eckenerjeve prve besede so bile: »Vesel sem, da smo dospeli!«

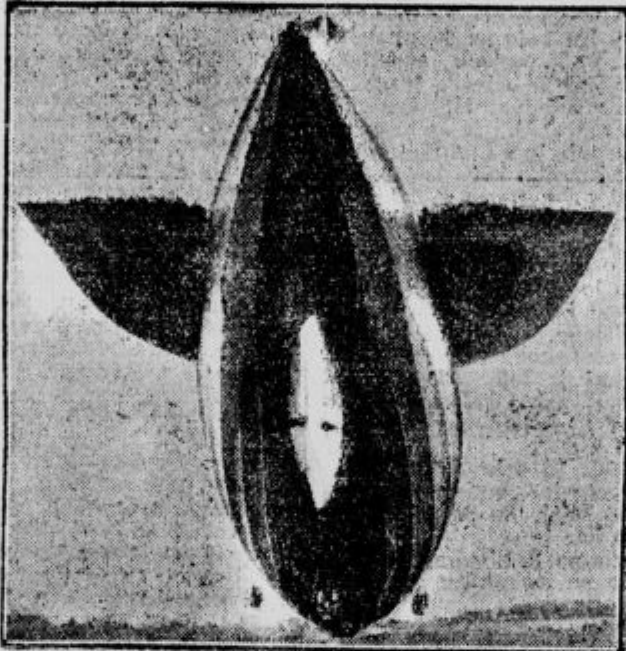
Molčeči predsednik

Dve stvari si bodo zapomnili Američani o sedanjem predsedniku Coolidgeu, ki meseca novembra t. l. prepusti svoje mesto svojemu nasledniku. Prvič je bil »tih Cal« najbolj molčeč izmed vseh predsednikov Združenih držav, drugi pa je odvalil kletvine največjega preklinjevalca Severne Amerike. To je neki znan ameriški umetnik, čegar imena pa newyorški listi ne izdajo. Ta mož hodi s predsednikom Coolidgeu ribe lovit in odkar je v njegovi družbi, so mu njegovi robati izrazi, zaradi katerih je bil po celi Ameriki na glasu, popolnoma pošli. Sam pove o tem: »Izprva mi je bilo brez kletvine, kakor da bi bil izgubil roko, toda predsednik je napravil nevesti lepo darilo: ročni kovčeg iz finega usnja,

okrašen z grofovsko krono ter opremljen z različnim potnim necessaierjem. Z najlepšimi nadami se je srečna nevesta odpravila na pot; revizije na meji se ji ni bilo treba bati, ker je imela potne listine v polnem redu. In vendar je ravno tu nastala nepričakovana zapreka. Carinskim organom se je zazdel njen lepi ročni kovčeg sumljiv. Začeli so ga natančneje preiskavati in kmalu odkrili, da ima dvojno dno in tajne predale, v njih pa velike množine morfija in kokaina. Zastonj je lepa Poljakinja jokala in zatrjevala, da o tej vsebini ni ničesar vedela; odvedli so jo nazaj v kopalnico, a ne v hotel, marveč v zapor. Šele naslednji dan so obvestili očeta, ki je do smrti prestrašen prihitel in izposloval, da so mu hčerko spustili na svobodo. »Grof Wittgenstein« je pravočasno zavohal nevarnost in ga v Berlinu ni bilo na kolodvor. Bil je to nevaren pustolovec, ki ga oblasti že dolgo skrbno iščejo, tako, da si more Anita pri vsej nesreči častitati, da jo je grofovski kovčeg rešil česa hujšega.

Slavospev konju

Bivši načelnik veterinarnega instituta v Stockholmu, prof. Vennerholm, je velik prijatelj konj. Vse življenje je z ljubeznijo proučeval te živali in sedaj je napisal lepo knjigo o konju in njegovih lastnostih. Vennerholm visoko ceni inteligenco konj, ki jim pripisuje sposobnost, da čitajo človeške misli. Konj od daleč čisto zanesljivo čuti, s kakšnimi mislimi in razpoloženjem se mu približuje kak človek. V tem je tudi ključ za ravnanje s konjem. Čeprav imajo konji zelo razvito individualnost, je vendar ena poteza vsem lastna: spočetka so vsi konji dobri in simpatični nasproti človeku. Vsi muhasti in hudobni konji niso taki po naravi, marveč jih je napravilo take kruto ravnanje. Naj je kak konj še tako divji, s pravilnim ravnanjem ga moremo vselej pomiriti in izpremeniti. Konj nezmotljivo čuti strah ali sovražnost človeka, ki se mu bliža in se po tem tudi ravna: pripravi se na obrambo. Če se pa približamo najbolj

»Grof Zeppelin« z obema stabilizacijskima ploskvama.

pri najnedolžnejši kletvini tako prestrašen obraz, da mi je vsaka taka beseda kar v grlu zastala.

Usoden kovčeg

Anita, hčerka bogatega industrijca v Lodzu, je imela vse, kar si je srce pozelelo: mladost, lepoto, bogastvo in še duhovitost po vrhu. Naravno, da ji ni manjkalo častilcev in snubcev. Toda bila je izbirena! Šele ob letošnjih počitnicah je v nekem kopalšču blizu nemške meje spoznala moža, ki se ji je zdel vreden ljubezni. Bil je to mladi grof Wittgenstein iz Berlina. Ko jo je prosil za roko, je vsa srečna ponudbo sprejela in pregovorila tudi očeta, ki mu grof ni ugajal, da je dal svoje dovoljenje. Nekoliko težja je bila stvar z grofovimi starši, ki bi bili menda za sinovo raje dobili plemkinjo. Toda Anita je zaupala v svojo veliko ljubezen ter bila prepričana, da bodo ženini starši, ko jo bodo osebno spoznali, z veseljem sprejeli. Sklenili so, da se odpelje Anita v Berlin, že preje pa pohiti k staršem mladi grof, da jih pripravi na prihod svoje neveste. Pred odhodom pa je podaril svoji

divjemu konju čisto brez strahu, bo žival popolnoma mirna. Poleg tega ima konj zelo dober spomin in nikdar ne pozabi človeka, ki je z njim grdo ravnal. Pot, po kateri je enkrat šel, bo konj za vedno poznal. Prof. Vennerholm neizmerno občuduje, da se mora konj, ta pradavna, in zvesta domača žival, umikati s pozorišča in prepuščati mesto mrtvemu stroju.

Klub najdaljših

V Londonu so ustanovili klub najdaljših mož; kdor hoče postati član, mora biti vsaj 6 čevljev visok (približno 183 cm). Ker je Anglija dežela visoko raščenih mož, klubu ne bo manjkalo članov. Francoski profesor Deniher je pred par leti na podlagi nabornih statistik ugotovil, da je v Angliji, Skandinaviji (izvzemši Laponsko), Holandiji, Severni Nemčiji, Finski in nekaterih balkanskih deželah največ visoko raščenih mož. Srednjeveliki tip je doma v Severni Franciji, Belgiji, Srednji Nemčiji in Švici, dočim imajo v Rusiji (izvzemši baltiške pokrajine), Poljski, Madžarski, Južni Italiji in na Španskem najnižje raščeni moški tip.

Ob 200 letnici svetovnega potovalca Jamesa Cooka. Naša slika kaže (zgoraj na desni) Cookov portret in prizor na Havajskem otoku, ko so domačini Cooka umorili (po bakrorezu iz 18. stoletja).

200 let po Cookovem rojstvu

Dne 27. okt. t. l. poteče 200 let odkar je bil v Chartonu na Angleškem rojen slavni pomorščak in svetovni potnik James Cook. Na svojih svetovnih potovanjih (1768—1771, 1772 do 1775 in 1776—1779) je zelo obogatil zemljepisno znanost. Odkril je preliv med Severno in Južno Zelandijo, ki nosi njegovo ime; dalje je odkril Cookovo otočje v Tihem oceanu in Sandviške otoke, prodril v Južnem polarnem morju do 71. stopnje zemeljske širine in preiskal na severu Beringovo morje. Dne 14. februarja 1779 so ga domačini na otoku Havai umorili.

V dveh ~ treh vrstah

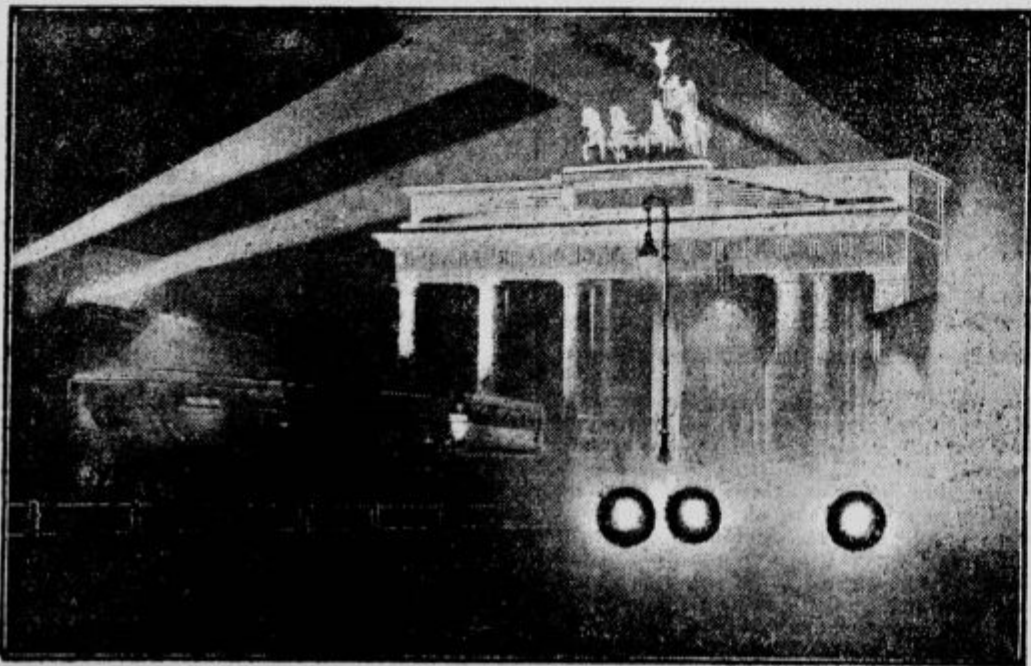
Carska družina proti gospej Čajkovsky. Pred par leti se je pojavila v Berlinu neka gospa Čajkovsky, ki se je proglašala za veliko kneginjo Anastazijo, hčer Nikolaja II. Čajkovska se sedaj mudi v Ameriki, kjer dela propagando zase. Preostali člani carske družine objavljajo sedaj svoje lastne izjave in izjave učiteljev in zdravnikov ter strokovnjakov, ki vse ugotavljajo, da ga. Čajkovsky nikakor ni istovetna z veliko kneginjo Anastazijo. To vprašanje je postalo aktualno vsled smrti carice vdove Marije Feodorovne in njene dedšine.

Tovarna pogorela. V Celovcu je pogorel velik del tovarne za žico »Alpenländische Drahtindustrie« (preje bratje Jergitsch). Zgorelo je tudi 600.000 kub. metrov žice. Škoda znaša 300.000 šilingov.

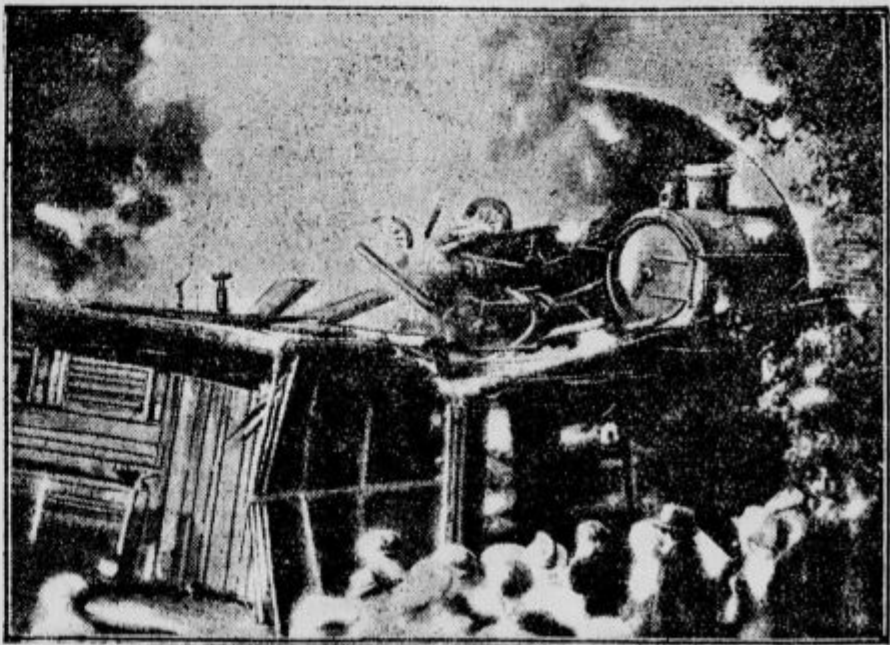
Neki uradnik, ki je imel za tovariša v pisarni piparja, ki je kadil zmerom najslabši tobak. Da bi se pozimi, ko ni mogoče imeti odprtih oken, vsaj za nekaj časa rešil neznosnega smrada, si je po stranskih potih preskrbel šest zavojčkov najboljšega tobaka ter ga poklonil svojemu pisarniškemu tovarišu. Toda naslednji dan je le-ta zopet kadil svojo zmes iz kozjih bobkov in morske trave. Previdno ga je vprašal, če mu poklonjeni tobak ni všeč? »O, tako fino zel kadim samo ob nedeljah doma!«

Pri gledališki blagajni. Blagajničarka: »Kako, da zahtevate polovično vstopnico?« — »Ker slišim samo na eno uho.«

Mark Twain je bil razžalil visokega uradnika ter je moral zato 14 dni »sedeti«. Ko je prišel zopet na svobodo, ga je vprašal prijatelj: »S kakšnimi ljudmi si se pa vse seznanil v zaporu?« — »Oh, dragi moj, tudi v ječi najdeš žal lopove kakor povesod.«

Berlin v luči. V Berlinu so priredili teden svetlobne reklame. Naša slika nam kaže Brandenburska vrata v čarobni večerni razsvetljavi.

Železniška nesreča pri Charfieldu na Angleškem, kjer sta trčila dva vlaka. Razbiti vagoni so začeli goreti. Bilo je nad 20 mrtvih.

Za duha in srce

„Ognjenik“ v Cel'u

Kakor smo že svoj čas poročali namerava celjsko dramatično društvo kot najemnik mestnega gledališča izpolniti letošnjo sezono z rednimi gostovanji mariborskega gledališča. Prvo tako gostovanje se je vršilo prejšnji torek dne 16. oktobra. Koj prvo gostovanje nam je prineslo nezaprano razočaranje. V dobi, ko menda že vendar enkrat točno vemo, kaj je gledališče in kaj bar ter variete, je neodpušljivo, da nas upa mariborsko gledališče celo za otvoritev sezone pitati s pihlčico, kakršna je Fuldin »Ognjenik«. Če naj je bila otvoritvena predstava kajpot nadaljšanim gostovanjem, potem odločno povemo, da jih odklanjamo. Kaj smo videli in slišali? Malo mestoma do naivnosti stopnjavne situacije komike in nekaj onih komičnih domislekov, ki ščegeljavno uspešaj poznanih kavarniških gostov. Navajeni smiselno in arhitektonski zanimive Bratinove inscenacije iz prošle sezone, je skrajno šablonska in površna inscenacija izzvala v nas naravnost odpor. Le kje so staknili te preklanjane kulise! Ker je stvar scenično več kot enostavna (skozi vsa 4 dejanja ista scena), je taka inscenacija, kot smo jo videli ta večer, ali skrajna brezobzirnost do celjske publike ali pomanjkanje stvarilnih moči inscenatorja. In igravci! Resnično, teh ne odklanjamo, je pomilujemo jih, da se morajo s tako stvarjo pečati. Čeprav se je poznalo, da so stvar igravci že večkrat čuljeno, da je bil »Ognjenik« na repertoarju početniške turneje maribor, igravci, ki ji je bil menda namen širiti smisel za teater?!, vsled česar je bila ležernost tuptam pač preločena, vendar nas je mogla tako igra posameznikov kot skupin zadovoljevati. Daleko najboljša je bila Kraljeva, ki s svojo prirodno nastajo ter blagovestnostjo organa učinkuje neposredno, a vendar ne vsiljivo. V njeni igri smo čutili poleg komedije tudi dušo in to je privileg le velikih talentov. Kovičev Henings je bolehal na naravni rasti, učinkoval pa je s kretno, ki ga označuje kot poklenega komika. Rasbergerja smo pod sijajno masko komaj spoznali. Njegova igra je naravna in iskrena. Udovičeva je obe vlogi služkinj odigrala bravurno ter bila zlasti kot Toni učinkovita, glasovno še preveč učinkovita. Savinova se pozna opereta. Starčeva se je v vlogi dojlice očitno slabo počutila in smo jo čutili tudi v parterju. Kovič Pavel je svojo dolžnost opravil povojno. Obdi vtis: Takim močim se resnično ne bi bilo treba mučiti z »Ognjenikom«, ki lahko le zmanjšuje njih zasluzeni renome. Gledališče je bilo razmeroma dobro obiskano, aplavz zlasti na dijaškem stojišču živahen. Iskrenega kontakta med publiko in odrom smo pa pogrešali in je to celjski publiki le na hvalo. Predstavi je v loži prisostvoval tudi upravnik mariborskega gledališča g. dr. Brenčič.

Nove knjige

Soziales Gesetzbuch, Aufriß einer kath. Gesellschaftslehre, dr. Saarbrücker, Saarbrücken 1 M. — Lenin: Die Revolution von 1917, 2. Halbbd., Wien M. 6.50. — Aldanov: Das Rätsel Tolstoj, Paderborn: Schöningh, 3 M. — Blum: Leo Tolstoj, Sein Ringen um den Sinn des Lebens, Kassel, 3.30. — Leon Bloy: Lettres à ses filles: Jacques Maritain et Pierre van der Meer, Paris, Stock, 15 Fr. — O znanem romanu »Mesija« Merežkovskega, ki je izšel zdaj tudi v nemškem prevodu in obravnava odrešeniški problem za časa starega Egipta,

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 19. oktobra: 12 Reproducirana glasba in borzna poročila; 19 Francoščina, poučuje dr. Stane Leben; 19.30 Slovenska ljudska plastika in umetna obrt, predava dr. Stane Vurnik; 20 Koncert godbe Dravske div. (Lahka gasba). Vmesne točke poje g. Gostič; 21.30 Poročila.

Sobota, 20. oktobra: 12 Reproducirana glasba in borzna poročila; 19.30 Delavska ura: Naloge in cilji socialnega zavarovanja, predava predsednik OUZD Mihael Krek; 19 Nemsčina, poučuje dr. Piskernikova; 19.30 Tretja presojevalna pot v duševni svet, predava vsuili prof. dr. Veber; 20 Koncert akademskega okteta: 1. Juvanc: Slovenska zemlja, 2. Mirk: Katrica, 3. Adamič: Kregata se baba in devojka, 4. Risto Savin: Kosa; 5. Foerster: V brezupnosti; 6. Adamič: Zdravica; 7. Adamič: Anzer; 8. Gerčič: Srbska narodna, 9. Adamič: Voznica; 10. Marolt: Vigred; 11. Marolt: Ljubi konja jaše; 12. Šonc: Na srčku bolan. Veseli prizori izvajala g. Cesar in Plut, člana kr. gledališča. 21.30: Poročila.

Rabite Tungstram barium-elektronke

Sporti

V. KOLO NOGOMETNIH PRVENSTVENIH TEKEM.

V nedeljo 21. t. m. Slovan : Hermes in Ilirija : Jadran.

V nadaljevanju prvenstvenih tekem ljubljanskega I. razreda se sestaneta v nedeljo predvsem tekme za tretje mesto Slovan in Hermes, nadalje Ilirija in Jadran. Iliriji prinese srečanje z Jadranom pač dve sigurni nadaljnji točki, v srečanju Slovan : Hermes pa zmagovalec ni mogoče predvidevati. Ta dva nasprotnika sta enako močna, čeprav se borita z zelo različnimi sredstvi. Hermes je, kakor znano, moštvo, ki dosega svoje uspehe s smiselno skupno igro razmeroma dobro tehnično izvežbanostjo. Slovan forsira igro dolgega dodavanja žoge in naglih prodorov; znan je kot vsrtačno moštvo, ki se v vsaki igri bori do poslednje minute.

Dopolodne se odigrata tudi dve tekmi I. razreda. Na igrišču Ilirije bosta igrala Slavija in Svo-boda, na igrišču Primorja Reka in Krakovo. SK Ilirija, nogometna sekcija. — Danes, v petek ob 16. uri trening I. moštva in rezerve. Točno in vsi! — Načelnik.

DROBNE SPORTNE VESTI.

Iz zanesljivega vira smo zvedeli, da je nedoljša prvenstvena tekma med Ilirijo in Primorjem na podlagi samega sodniškega poročila razvoljavljena. O stvari bi bržkone odločala JNZ. Sodnik izjavlja, da je napravil par kardinalnih pogrškov, ki so vplivale na rezultat.

Rekordno število golov je dala sarajevska Slavija v dveh prvenstvenih tekmah. Dosegla je v

sodijo, da nima tako globokega učinka kakor ga ima »Leonardo da Vinci« istega pisatelja. — Znan Upton Sinclair nam v romanu »Petrolej« slika nečloveško, brezumorno, licemerno in profitarsko življenje ameriške plutokracije. — Coudenhove-Kalergi razvija v »Pancuropa, die europäische Seele« svojo misel o kulturni in politični enoti Evrope. — Dr. Karol Bachem je spisal veliko zgodovino centruma: »Vorgeschichte, Geschichte und Politik der deutschen Zentrumsparthei«, od katere so izšli 3 zvezki. Začenja z učinki francoske revolucije, obdeluje l. 1848, potem zgodovino katoliškega kluba pri narodni skupščini v Frankfurtu, končno ustanovitev centra in veliki kulturni boj pod Bismarckom.

Izšla je brošura »Misijonska ustanova«. Namen ji je seznaniti slovensko javnost s Družbo Franciskank Misijonark Marijinih, ki so l. oktobra t. l. odprle svojo redovno hišo v Ljubljani. Brošura se dobi v prodajalni KTD, Ničman in pri predstojništvu F. M. M. (Corupova ul. 17.) v Ljubljani. Cena izdru Din 5, po pošti 1 Din več.

Schreiner-Beziak, Slovenska jezikovna vadnica, l. del, je izšla te dni v popravljeni izdaji ter se dobiva po stari ceni 6 Din v Oblasni zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani kakor tudi po vseh drugih knjigarnah.

Ilustrovani tjeudnik, ki bo današnji razum čitva tudi slike o aktualnih dogodkih v domovini in inozemstvu, tehničnih novostih in prirodnih lepotah ter športa itd. začne izhajati s 1. novembrom t. l. v Zagrebu, Duga ulica 48.

Les Problèmes internationaux actuels et La Tchécoslovaquie je naslov brošurice, ki vsebuje v francoskem jeziku ekspozice, katerega je imel češkoslov. minister za zunanje zadeve Beneš 4. oktobra t. l. v znanje političnih odborih češkoslov. poslanske zbornice in senata. Praga. 3 Kč.

Henrik Sienkiewicz: Potop. Iz poljščine prev. dr. Rudolf Molč. II. del. 1928.

Nove papyrusove najdbe v Egiptu. Società Italiana dei Papyri, ki je dobila bogato podporo od italijanske vlade, je pod vodstvom Evarista Breccia nalepila pri izkopavanju na obilico grških in latinskih tekstov, izmed katerih tvorijo literarni najvažnejšo najdbo. Zastopani so verzi (Kallimahos, Hipponax, Erinna i. dr.) in proza.

Osporjena avtentičnost van Dyckovega dela. Iz Oslo se poroča, da se vrši tamkaj živahna diskusija o avtentičnosti van Dyckovega portreta bakroreza Karla van Mallery. Eden, ki se je dosedaj smatral za van Dyckovo originalno delo, se nahaja v Monakovem, drugi pa v Oslo. Skuša se dokazati, da je monakovski eksemplar kopija po originalu, ki se nahaja v Oslo.

VIII. internacionalni kongres matematikov se je vršil v Bologni. O tej priliki so vzidali v hišo, kjer je stanoval slavnoljubni matematik Scipione dal Ferro (1465—1525), spominsko ploščo. Scipione dal Ferro, učitelj Albrechta Dürerja v perspektivi, se smatra sedaj kot izumitelj Cardanove formule, ki se uporablja pri reševanju kubičnih enačb. Cardano je živel od 1501—1576.

soboto proti Borcu 18 : 0, proti Olimpiji, v nedeljo smo že poročali, skupno 42 : 0. Taka difference še ni bilo v naših nogometnih analizah, pa bi jo tudi v drugih državah težko našli.

Rademacher, nemški plavalni rekorder, je pri tekmovalnih z Japoncem Coruto podlegel. Japonci so pričeli resno tudi v tej panogi konkurirati Evropi in Ameriki.

BOLJSI KOT NURMI?

Sedaj, po Nurmijevem teku v Berlinu, iščejo povsod koga, ki bi bil bolj tekel kot Finec. In naenkrat beremo, da je tekel Anglež George prednik slavnega Shrubba, 12 milj ali 19.312 km v 59 minutah in 29 sekundah. Ze to bi bilo torej boljše kot Nurmijev rekord; če pridenemo še 31 sekund do polne ure, bi bil tekel George circa 19 km in 500 m. Beremo tudi, da je tekel George pod uradno kontrolo. Bil je profesional. Vzel smo v roke oficijelne sezname dosedanjih tekov in beremo tam, da je tekel George še kot amater 28. julija 1884 v eni uri 18 km in 555 metrov. Ker so bili Angleži že takrat glede amatersstva in profesionalstva zelo natančni, niso gornjega uspeha najbrž sploh nič uvaževali in so ga omenjali le mimogrede. Čudimo se le, da so ga drugi profesionali vseeno imenovali, in le George ne. Sicer je bil pa George v svoji vsestranosti Nurmiju zelo podoben. Kot nekakšno paralelo naj omenimo, da je skočil Darby brez zaleta, še celo z zvezanimi nogami, 1.82 m visoko, da pa tega skoka sploh ne štejejo, ker je bil Darby profesional, in velja kot svetovni rekord v višinskem skoku brez zaleta Gehringov skok 1.67 m, 15 cm manj. Tudi Nurni bi bil v Berlinu še bolj tekel, če bi bil imel primerne konkurente.

Šah

Turnir za pokalno prvenstvo. Na splošno željo članstva je sklenil odbor šah. kluba »Triglava«, da priredi letošnji turnir za pokalno prvenstvo kluba nekoliko prej kot prejšnja leta. Turnir se deli v splošni, ožji in glavni. Splošni turnir se začne v soboto, dne 27. t. m. Vsi, ki se nameravajo udeležiti turnirja, naj se prigrasijo pri vodstvu turnirja v klubovem lokalu v »Narodni kavarni« v soboto, dne 20. t. m. od osmih naprej, ali pa drugo soboto, dne 27. t. m. do pol devetih. Turnirski red, splošna določila itd. so vsakomur na vpogled istotam. Zmagovalec v turnirju prejme klubov prehodni pokal.

S tem turnirjem odvarja aglini »Triglava« svoje delovanje v jesenski sezoni. Vsak šahist, ki so mu količnik znane razmere v ljubljanskih šah. klubih, ve s kakimi težavami je vedno združeno prirejanje takih turnirjev.

Zanimanje za šah, ki je oživel pred par leti, zlasti za časa turnirjev na šimringu in v New-yorku v tako razveseljivi meri, je začelo naglo pešati in danes se večina ljubljanskih klubov bori z različnimi težkočami, kakor: finančne nepravilike, apatija članstva itd. V tem za šah tako kritičnem času si je skupina šahistov, zbranih v šah. klubu »Triglava«, stavila naloge, da oživi na novo zanimanje za lepo šahovsko igro z raznimi prireditvami. Prva elpa tega obširnega programa je predstoječi turnir. Za ta turnir si je omislil »Triglava« več šahovskih ur. Da to ne gre brez velikih žrtv mora biti vsakomur jasno. Klubovih članov ni baš veliko — edini reden dohodek kluba je pa nizko odmerjena članarina, ki komaj zadošča klubu, da si

krije najnujnejše potrebe. Zato pa se obrača odbor »Triglava« na vse šahiste, ki jim je do resnega klubskega udejstvovanja, da se pridružijo klubu. Tako pojačen, bo »Triglava« lahko izvršil vse svoje lepe načrte.

Pevska zveza

V večerajšnjem obvestilu o koncertih 28. oktobra je več napak in netočnosti. Popraviti treba nujno to, da mi ne bomo peli pri nobeni maši, ker še ni gotovo, kdaj in kje se bo vršila sv. maša.

Vaje za okrožja se bodo vršile dopoldne po sporedu in v prostorih, ki jih bomo sporočili še ta teden po okrožnicah zborom in okrožjem. Naznanili pa bomo razpored vaj tudi v »Slovenec«, da bodo na jasnem vsi pevci tudi v slučaju, če okrožnice ne bi prejele.

Skupna vaja vseh okrožij se bo vršila od 1 (točno) do pol treh v velik dvorani Uniona. Pri tej vaji morajo biti vsi zbori navzoči. Kogar ne bo pri vaji, ne bo mogel sodelovati pri skupnem zboru, ker mu bodo manjkala vsa nujno potrebna navodila, ki jih bodo izvedeli zbori pri skupni vaji.

Vsem zborom in okrožjem, ki jih še nisem obiskal, naročam, naj se pridno pripravljajo in pridejo vsi k vaji, ki jim je napovedana. — Pri. M. Bajuk.

Vsa pevska okrožja in vse posamezne pevske zebre opozarjamo, da je za nedeljo 28. t. m. dovoljena na vseh progah četrtinska vožnja. Vsi pevovalci naj takoj naroče za svoje pevce in pevke pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5, izkaznice za četrtinsko vožnjo, ki stanejo po 1 Din. Vsek udeleženece mora pokazati že na odhodni postaji, kjer dobi polovično vozovnico za v Ljubljano, katere valja potem tudi za nazaj. Vsi pevci in pevke naj, če le mogoče, pridejo že z jutranjimi vlaki v Ljubljano.

Izpred sodišča

»Nema Boga osim Alaha...!«

Prišel je Hasim Kurimbegović iz Banjaluke na obiske v Slovenijo. Pa je mož opravljal svoje obiske po vrstnem redu: najprej one, ki so najvažnejši in se tičejo trgovine in njegovih finih sliv, potem pa še one, ki spadajo k postranskim in se delajo brez programa. Namreč obiski. In je naš Hasim Kurimbegović prišel na tak obisk v neko gostilno v okolici Ljubljane. Pozno zvečer je že bilo in v gostilni je bila zbrana večja družba domačih oancev in fantov. Sedel je Hasim za prvo mizo in si naročil mero pijače. Ni odložil rdečega fesa z glave, pač pa je odložil brez vsega turške manire in po-teptal vsa pravila muslimanske vere in je po-zabil celo na edinega boga vseh mohamedancev, Alaha, — ki pravi, da sinko muslimani ne sme da pije niti vina niti rakije, a najmanj sme da jede svinjsko meso i slanino. Naročil je Hasim Kurimbegović vseh teh dobrin, da je bila z njimi založena vsa miza pred njim. Ubogi sinko z Banjaluke se je mučil in potil nad slanino in svinjskim mesom, vmes pa zalival grlo z rujnim vinom svinjskih gor, — vse tako vneto, kakor da se nikdar več ne povrne v Bosnu zlatu, kuči svoji, v naročje svojega Alaha. Možak je končno pospravil vso obilno zalogo mesa raz mize, popil precejšnjo množino opojnih pijač, potem pa se mu je razveljal jezik in je glasno ugostil, da ga je z začudenjem opazovala in poslušala vsa zbrana pivska družba: »Nema Boga osim Alaha...!« In je udaril s pestjo po mizi, z drugo roko pa si pogladil najprej brado, potem pa še obilno napolnjeni trehul. Vino je lezlo počasi v glavo. Hasim pa vedno globlje v stol in pod mizo, dokler ni možak zaspal in se zgrudil pod mizo. Takrat je spregledal Hasim Kurimbegović in se uročno spravil nazaj na stol, mežikal zaspalo z očmi, ter naročil še pijače. Tako je vse dalje pil in mežikal in zdel se je ves opit spravil na ostale goste v gostilni. Začel je vpiti in razsajati, zmerjati na vse plati, tolči ob mizo, zabavljati čez vse in vsakogar — in tako se je pričel prepir z domačimi fanti. Fantje so stopili do njega in so ga pozvali, naj da mir in naj ne izivja slovenske krvi, ker da bo drugače druga dela. »Pa šta će, da pjeval! Neka pjeval! Ja sam mile Bosne rodjeni sin, pa radim što oču. Idite vi do vraga svi skupaj! Eden izmed fantov je Hasima pobaral vjadno, kako da pije vino in je svinjsko meso, ko mu vendar vse to prepoveduje njegova muslimanska vera. Hasim je to reč raztolmačil tako, da je on pač musliman v Bosni, kjer ne prodajajo vina in ne kuhajo mesa; v Sloveniji pa hoče da živi, kakor narod živi, po njegovih navadah in običajih. Sicer pa »da je sasma svejedno, jer ipak nema Boga osim Alaha...!« in on, Alah, če njemu več oprostiti, kad na teškom putovanju ne može da živi od samog kruha i soli...!« Mož je še mnogo, mnogo govoril in v sodnih spisih je njegovega pripovedovanja cele strani — konec pa je bil tak, da se je Hasim s fanti popol-

je od nekdanj bila znana po svoji hudobnosti.

Danes pa je cela hiša vesela, četudi se pere perilo, ker se rabi

noma skregal in jih prav nečedno po svojih običajih ozmerjal. Fantje si seveda tega niso pustili dopasti, pa so Hasima nagnali iz krčme. Hasim se je branil in začel se je pretepet. Zne-nada se je Hasim Kurimbegović znašel pred pragom gostilne, fantje so pritisnili za njim, ga na premle viže pretepli, da je Hasim obupno stokal in klical svojega Alaha na pomoč. Končno se je sinko mile Bosne posrečilo, da se je otre-sel fantov, namazal podplate in jo urnih krač pobrisal po cesti v temno noč... Fantje so vneto tekli za njim in nočna dirka se je vila preko polj in travnikov v bližnji gozd, kjer je Hasim počakal za debelo smreko, potem ko je izvelkel iz žepa dobro nabrušen nož. Ko se je prvi izmed fantov približal, je Hasim začel mahati z nožem okrog sebe, fantje so s prekljami bili po Hasimu, z neba pa je to čudno bitko razsvetljeval svetli mesec. In ta je videl, kako je Hasim sunil z nožem enega izmed fantov naravnost v trebuh in mu prizadajal lahko telesno poškodbo. Tu se zgodba o Hasimu in Alahu neha in sodnik je zgodbo postavil le veliko in za Hasima precej občutno piko: Hasim dobi en mesec strogega zapora.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Začetek ob 20.

Drama:

Petek, 19. okt. Zaprtlo.
Sobota, 20. okt.: Zaprtlo. (V opernem gledališču proslava gospe Avguste Danilove.)

Opera:

Začetek ob pol 20.

Petek, 19. okt. Zaprtlo.
Sobota, 20. okt.: STVAR MAKROPULOS (ob 20 uri. Proslava 40 letnice umetniškega delovanja gospe Avguste Danilove. Izven.

Današnja operna predstava »Salome« od-povedana. Ker preureditve opernega odra še niso popolnoma izvršene in ker potrebujejo preurejevalci odra cel dan oder, se mora za danes napovedana operna predstava »Salome« odpovedati. Lanski abonenti reda C dobe opero »Salome« pričetkom novembra.

Mariborsko gledališče

Petek 19. okt.: Zaprtlo.
Sobota, 20. oktobra ob 20. uri: »GEJSA«, ab. A. Kuponi.
Nedelja, 21. oktobra ob 20. uri: »OGNjenik«. Zna-zane dramske cene.

Poizvedovanja

Izgubil se je v sredini mesta Iorgnon. Pošten najditelj se prosi, da ga priinese Kralja Petra trg 8-I proti primerni nagradi.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča za praznik Kristusa Kralja:

Algermissen, Dr. K., Das soziale Königtum Christi. 170 strani; nevez. Din 55.
Bartmann, Dr. H., Jesus Christus unser Heiland und König. 654 strani; vez. Din 140.
Bettenburg C., Gedanken und Predigten über das Königtum Jesu Christi. 94 strani; nevezano Din 30.
Cohanz S. J., Jesus Christus der König der Welt. 158 strani; vezano Din 40.
Faustmann K., Christkönigsfest. Sechs Vorträge nach den Gedanken der Christkönigs-Enzyklika Pius XI. 87 strani; nevez. Din 31.50.
Fersl P. A., Erinnerungen. I. Band. Christus dem König. 252 strani; nevezano Din 70.
Hättenschwiler P. J., Christus — König. 31 Le-sungen über das Königtum Christi. 144 str.; nevezano Din 16.50.
Kröss, Dr. J., Thron und Reichszeichen des Königs Jesu Christi. Sechs Predigten über das Königtum Jesu Christi. 38 strani; nevezano Din 25.
Mäder R., Es lebe Jesus der König! 166 strani; nevezano Din 38.
Meyenberg A., Jesus der König und sein König-reich in der Hl. Schrift. 64 strani; nevezano Din 28.
Schumacher W., Christus unser König. Zeitge-mässe Gedanken über Königtum Christi. 62 strani; nevezano Din 30.
Pravkar je izšel novi oficij S. Stanislai Kostke (13. november) za ceno Din 1.50.
Za misale ostane veljaven še stari formular, ki je že v misalu.

Pridobivaite novih naročnikov!

Premestitev trgovine

Čenjenemu občinstvu in vsem svojim dose-danjim odjemalcem vljudo sporočam, da sem pre-mestila svojo modno trgovino iz Štepanje vasi v Ljubljano v svojo novo lastno hišo v

Študentovski ulici št. 11

V zalogi imam vse modne potrebštine od najpreprostejših do najfinejših vrste in to po nizkih konkurenčnih cenah. Predvsem opozarjam na raz-ne fine moške in ženske šofe, razne vrste platna, preproge, zastore, posteljne odeje, najrazličnejše vrste nogavice za dame in gospode, fine moške kravate, najmodernejše damske in moške dežnike. Opozarjamo pa tudi na bogato zalogo vseh zimskih potrebščin, kakor puloverje (lastna za-loga), rokavice itd., itd.

Slavno občinstvo najvljudneje prosim, da mi tudi v novi trgovini izkaže svoje zaupanje ter se samo na licu mesta prepriča o odlični kakovosti mojega blaga. Cene konkurenčne, postrežba točna in solidna.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Bajda

Ljubljana, Študentovska ulica 11.

Prima suhe

bosanske slive

etuirane v zabojčih po 5 kg Din 43.—
10 kg Din 81.—

Suhe bruske in jabolka

po zavoju 4 Din ceneje. — Franko poštnina in ovojina — Pošlita po povzetju
Eksport G. DRECHSLER, Tuzla, Bosna.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vratle se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službo dobe

Pošteno služkinjo
ki je vajena tudi kuhe, sprejme mala slovenska rodbina v Srbiji. Več se izve v upravi »Slovenca« pod št. 10.088.

Čevljar, pomočnika
za šivana in zbita dela, dobro izurjenega, iščem za takojšnji nastop. — **Andr. Oman**, čevljarstvo, Pristava pri Trzinu.

Elektromonterja
popolnoma samostojnega za visoko in nizko napetost, z dobrimi spricvali — se sprejme takoj. Ponudbe s prepisi spricval na upravo pod: »Zvest elektromonter« št. 10.110

Učenka
pridna in poštena, se takoj sprejme za strojno pletenje. — Naslov pove uprava Slov. št. 10.163.

Učenec
priden, pošten, kmečkih staršev, ki je dovršil z dobrim uspehom ljudsko šolo in ima veselje do trgovine, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Ponudbe pod »Trgovina 10.175« na upravo »Slovenca«.

Službe iščejo

Trgovski pomočnik
mlad, pošten in zanesljiv, želi premeniti mesto. — Naslov v upr. Slov. pod »Dober računar« 10.164.

Učiteljica
ženskih ročnih del išče službo vzgojiteljice v kaki boljši družini. — Ponudbe pod »Vzgojiteljica« 10.167.

Pouk

Metoda Berlitz
Pouk francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine itd. po profesorjih dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edinole v svoji materinščini. — Prijava samo: **Kralja Petra** trg 8/L, Ljubljana.

Vnajem

Skladišče
16x5 m, sredi mesta, se odda takoj. — Vprašati: **trgov. Toni Jäger**, Dvorni trg, Ljubljana.

Gospod
vzame gostilno na račun v mestu ali v kateremkoli kraju. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Naš račun« št. 10.168.

Lokali

za pisarne, trgovino, obrtno delavnico, zobozdravniški atelje ali slično oddajam v prizemlju sredi trga Litija. Ing. P. Kobler, Litija.

Zasluzek

Lep zaslužek
nudimo prodajalcem in zastopnikom pri prodajanju neobhodno potrebnih predmeta na deželi. Vprašati pod »Rova« — Maribor, poštni predal 2.

Posrestva

Hišico
v Ljubljani, okrog 50.000 Din, kupita zakonca brez otrok. Prodajalec lahko obdrži stanov. do smrti. Ponudbe na upravo Slov. pod »Prevzitar« 10.160.

Kupimo

Ia. bukova drva
kupim vsako množino. — Ponudbe z navedbo cene franko vagon na upravo Slovenca pod »Takojšnje plačilo« št. 9947.

Prodamo

Puhasto perje
kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. **L. Brozović**, kem čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Vsled preureditve obrata se prodaja cirka

5 km tračnic

65 mm visokih, 7 kg po t. m. težkih, 1,5 m dolgih, dalje stroj za rezanje lat in paralelno obrezovanje desk. Vse v dobrem stanju. — Vprašanja na ing. **Milan Lenarčič**, Ribnica na Pohorju.

Proda se:

Staro pohištvo in otroški voziček. — **F. K. Kaiser**, puškar, Šelenburgova 6.

Obrt

Najboljši pisalni stroj
Urania v treh velikostih se dobi samo pri Jos. Petelinc, Ljubljana (ob vodi, blizu Prešernovega spomenika).

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf **Hugon Hibšer**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Razno

Oves in koruzo
kupite na ceneje pri vrhu **A. VOJK, Ljubljana** Realjeva cesta 34, Veletrgovina z avtom

Vsakovrstno zlato kupim
po najvišjih cenah. **CERNE, juvelir**, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ia. briketi
(šlezjski), kakor livarski, kovaški in kurilni **koks**
ter angleški kovaški premog — se dobi pri **Mejovšek, Maribor**, Tattenbachova št. 13, tel. 457.

Bukova drva

ponudite z navedbo cene **Družbi »Ilirija«**, Ljubljana, Vilharjeva cesta (za glavnim kolodvorom). **Lep štajerski jedilnikostani**
razpošilja in prodaja po najnižjih dnevnih cenah **Celestina Glavnik**, Pogačarjev trg 1. Telef. 2493 Telef. 2493

Drva
bukove in hrastove odpadke od parketov do stavljaj po nizki ceni na dom parna žaga **V. SCAGNETTI** v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Cenj. čitatel em se priporoča o nas ednie tvrdke:

Blaž Jančar
pieskar
Ljubljana, Brez
Elektromontazije za vse vrste in pozor, prodaja in preizkušanje elektromotorjev mehanika delavnice
Elektropodjetje Ljubljana V. Lernejeva c. 3, telef. 325

K. Pečenko
trgovina vseh vrst mesa in čevljarstva po re. 30 in
Ljubljana Sv. Petra cesta 32

Franc Fučan
krovec
Ljubljana Galjeveca
pri dolni kolodvoru

PRISTOL & BRICEL
Orkosiskarna, Ljubljana
Resljeva c. 4 - Sv. Petra c. 35
Telef. 2908 Ustan. 190

Ivan Pavlin
izdelovanje in popravila
Ljubljana e. dežnikov
aznotna ulica 6

Moderna delavska ura

izredno trpežna in točna stane uprav malenkost pri stari strokov. tvrdki **Anton Kifmann, Maribor** št. 40/b, ki pošlje vsakomur brezplačno ilustrirani cenik najboljših švicarskih ur. Zahtevajte ta katalog takoj.

nserirajte v „Slovenca“

Razpis

Občinski urad Teharje razpisuje opremo šolske učne sobe v Teharjih, in sicer mizarska dela. Načrt potrebnih predmetov je v občinskem uradu Teharje na vpogled. Tozadavne ponudbe se morajo vložiti do 31. oktobra 1928.

Štev. 1952,

Zupanstvo Teharje.

Išče se izšolan vinogradnik

ki se dobro razume na oskrbovanje in negovanje vin, kakor tudi na sadjarstvo in vrtnarstvo. Mesto stalno. Oglasiti se je po možnosti osebno ali s pismeno ponudbo na naslov: **Hotel »Srbski kraj« Beograd**. Služba se more takoj nastopiti.

V svrhu razširjenja

večjega podjetja v Ljubljani se sprejme družabnik ali družabnica s kapitalom 80 do 100.000 dinarjev. — Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod šifro »Sigurna eksistenca« št. 10.174.

Društvo drž. pisarniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani naznanja vsem tovaršem, da je njegov zvesti član

Srečko Gruber

pisarniški uradnik finančne prokurature po kratki, mukepolni bolezni preminul. Pogreb pokojnika bo v petek 19. okt. iz mrtvašnice splošne bolnišnice ob pol 12. uri in od tam ga bodo prepeljali v Litijo. — Društvo vabi svoje člane, da se pogreba udeležijo.

Društvo drž. pisarniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Potrli globoke žalosti naznanjamo pretužno vso, da je naša srčnoljubljena soproga, dobra mati, hči, sestra, teta in svakinja, gospa

MARIJA ŠVENT

soproga vlakovodje

dne 18. t. m. po daljšem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v soboto, dne 20. oktobra t. l. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Karlovška cesta št. 24, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 18. oktobra 1928.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kroiaški moistri!

Kroiaški pomočniki!

Boljšim mojstrom in pomočnikom, ki imajo priliko razširiti svoj obrt s tem, da bi prevzeli konfekcijsko delo na dom, bo oddala

tvrdka DRAGO SCHWAB v Ljubljani

zaradi razpusta konfekcijske delavnice več izbornih šivalnih strojev brezplačno v uporabo.

Interesenti naj se takoj obrnejo na navedeno tvrdko. Delo bo zajamčeno stalno.

Zahvala

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne, zlate mamice, gospe

Marije Prijateli

trgovčeve vdove

se vsem najtopleje zahvalujemo. — Posebna zahvala pa bodi izrečena častiti duhovščini, dalje Pevskemu društvu v Mokronogu za njih srce pretresujoče žalostinke ter Prvem dobrodel. gospodar. društvu v Trzinu za njih številno udeležbo, kakor tudi vsem darovalcem cvetja in vsem onim mnogim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Trzin, dne 18. oktobra 1928.

Žalujoči ostali.

Vsévólad Ivánov:

Povratek Buddhe

(Povest.)

12

»Pa bodo vrnil črede, sicer!... Sicer!...« Zenska prestrašena skoči pokonci. Gigen maha z roko, ona se zopet uleže.

Vajena je, da mi mora, če zakričim, prinesiti novo pipo z opijem, radi tega je skočila... Kako bi se dalo imenovati v vašem jeziku, profesor, prokletstvo Buddhe, da se ne bo nikdar večlovečil v teh rodovih, ki mi ne povrnejo črede. Pri nas se glasi: Hosun-turnin-erdeni-bejle.

»Prvič to slišim.«

»Zapišite, ali še bolje, zapomnite si! Kljub vsemu spoštovanju do vas, vam nihče ne posodi svinčnika. Denarja nimam — izdal sem ga v Petrogradu... sicer pa vas komaj zanimajo finančne zadeve naše ekspedicije.«

»Jaz tudi nimam denarja.«

Dava-Dorči suva s prstom v ogenj in reče sanjavo:

»Na postajah prodajajo kalače!...«

»Jaz sem videl tudi skuto in celo gos... Meso pa zamenjajo samo za sol.«

»Da... mi imamo malo soli...«

Profesor se pomiri in zaspi.

Pozneje skuša, da bi razumel, kaj ga je pomirilo. Z nekakšnim sožaljem gleda na malega črnkastega

človeka. Desni škorenj Dava-Dorčija je počil, pa ga popravlja. Gnilo usnje se trga in gre narazen kakor blato. Ozko šilo blišči kakor oko Buddhe.

Vojaki imajo goltno izgovarjavo. Vitaliju Vitaljeviču se zdi, da razume njih krik in celo zakaj pijejo tako veliko čaja. Samo tega ne more uganiti, odkod imajo toliko čaja: v Rusiji zdaj sploh ni čaja. Sicer pa namaka tenak kos suhega kruha v vodo in dolgo razlaga Dava-Dorčiju svoje misli o poginu evropske civilizacije, da bo kmalu Evropa velikanski mrtvi muzej.

Postaje so podobne ena drugi, samo da na nekaterih namesto z zvončkom dajejo znake z udarci v odbijač voza. To pomeni, da so zavzeli postajo zeleni, ki odpeljejo bogve zakaj vse zvonove. Toda Buddha se je že peljal skozi Vjatko.

Profesor misli na zvonove in postaje, na to, da pokopujejo zdaj mrliča brez krst. Mrliči imajo skrene roke in se z njimi trdno upirajo v zemljo. Zemlja pa zmrzuje vedno bolj in ne sprejema več mrličev, čeprav jih je mnogo — kuga, bolezen, lakota. Ko so šli v vas, da zamenjajo odejo za kruh, jim je z jezo pokazala starka: »Tam pri onih prosite, ti vam bodo dali!...« Trije velikanski skednji iz celih brun so do vrha polni z mrličmi. Čemu je mrličem skedenj? Toploto potrebujejo živi. Vendar ne da nihče niti kruha niti drv.

Ali ni vse eno, peljati se v Sibirijo, Turkestan ali Mongolijo? Nikamor ne prideš. Naj sanja Dava-Dorči o čredah in templjih s tisoči Buddhi, ki so vili v Dalaj-Noru. Knjižnico profesorjevo kuri »bur-

žjuko« neki rdeči vojak in pride čas, ko bodo kurili s starinskimi rokopisi in Ostromirovim evangelijem poslopja na oglu Nevskega in Sadove. Temne nepregledne množice, oblečene v usnje in kožuho, drevijo z ostanki vlakov sem in tja čez Rusijo. Požigajo, morijo, kugo in režejo. Tako bodo drevili po opustošeni Evropi in redili s smrdljivim konjskim mesom na karte angleške lorde in ameriške milijarderje.

Postajni zvonovi zamrzlo drdajo. Postajni zvonovi zvonijo Rusiji mrtvaško pesem. Profesor Safonov sedi v topluški poleg živega, v večlovečenega Buddhe-gigena Dava-Dorčija. Gigen je zamrzlo peso, soglasno prikima in posluša.

»Nekaj vendar pride kakor protiuteč tej divji temi, mraku in burji. Ali bo to kri in smrt? Ali je mogoče, da bo to isto ubijanje kakor pri njih? Generali bodo obešali, streljali in ropali komuniste!... Komunisti se bodo upirali in streljali generale, zvonovi pa bodo zvonili vedno bolj redko in odbijače vozov zanesle sneg... Dava-Dorči?!

Dava-Dorči in profesor Safonov stojita poleg vrat. Morda težka noč? Za sneženimi zameti, za smrekami, med klanci — so iskro.

»To so volkovi, profesor!«

Vitalij Vitaljevič misli na drva.

Cel teden kurijo peč z deskami, v katere je bil zabiti Buddha. Čez sedem dni se vidijo njegove noge.

Poslopje, največje v Rusiji, petrogradske ljudske knjižnice, Ostromirov evangelij — najstarejši ruski rokopis iz leta 1057.

LJUBSKA KNJIŽNICA v založništvo Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 28 zvezek: A. Sheerhan Nodax. Povest v slikah: 24 Din. vez 22 Din. — 24 zvezek: A. Sheerhan Nodax. Povest v slikah: 24 Din. vez 22 Din. — 25 zvezek: Haggard. Hiti resarja Montezume. 82 Din. vez 42 Din. — 26 zvezek: Haggard. Hiti resarja Montezume. 82 Din. vez 42 Din. — 27 zvezek: Haggard. Hiti resarja Montezume. 82 Din. vez 42 Din. — 28 zvezek: Haggard. Hiti resarja Montezume. 82 Din. vez 42 Din.